

kvinner&familie

Medlemsblad for Norges Kvinne- og Familieforbund

Nr. 1/2007

Livskvalitet

Norges Kvinne- og Familieforbund

Norges Kvinne- og Familieforbunds arbeidsprogram for landsmøteperioden 2004 – 2006

KVINNEPOLITIKK:

Sikring av kvinners økonomiske rettigheter i likestillingsloven og ekteskapsloven.

Mål: Økonomisk likestilling mellom ektefeller i ekteskapet og mellom partene i samboerforhold, gjennom likedeling av inntekt og formue.

FAMILIEPOLITIKK:

Full barnehagedekning og økt kontantstøtte

Mål: Frihet for foreldre til selv å velge omsorgsform for sine barn.

FORBRUKERPOLITIKK:

Matvaresikkerhet og kostvaner i hjem og skole.

Mål: Større kunnskap hos barn og unge om hva maten inneholder, sunt kosthold og hvordan mat tilberedes.

INTERNASJONALT SAMARBEID:

Internasjonalt samarbeid for å bedre kvinners levekår verden over. Dette innebærer informasjonsarbeid samt prosjektarbeid i den 3. verden og organisasjonsbygging i Øst- og Sentral-Europa.

Vårt arbeid springer ut fra følgende visjon:

Anerkjennelse av kvinners ulike valg gjennom livsfaser, verdsetting av familien som bærebjelke i utviklingen av et godt samfunn.

Hensikten er å

Styrke familiens posisjon gjennom tiltak som gir tid og mulighet til omsorg for hverandre.

Målet er

Samfunnspåvirkning i kvinne- og familiepolitiske spørsmål nasjonalt og internasjonalt.

K&F er tilsluttet

Nordens Kvinneforbund (NKF) og Associated Country Women of the World (ACWW).

Vårt arbeid forberedes og følges opp gjennom våre utvalg som er

- Miljø- og forbrukerutvalget
- Beredskapsutvalget
- Internasjonalt utvalg
- Utvalg for barn og unge

Kjære medlem!

Tiden går fort, og vi skriver allerede februar. Jeg tror dette blir et spennende år – mange av våre saker er satt på den politiske dagsorden. Og da er det bare å brette opp ermene og nytte tiden godt! Samtidig er det spennende å få nærmere kjennskap til all aktivitet som foregår i lag og kretser. Forbundsledelsen og sentralstyret er fulle av stå-på-lyst, og jeg håper at vi gjennom vårt arbeid kan bidra til ytterligere inspirasjon og vekst.

Nå er den nyetablerte K&F-dagen like rundt hjørnet. Som markeringsdag ble 10. mars valgt. Dette har alltid vært en viktig dag i forbundet – det var vår grunnlegger, Marie Michelets, fødselsdag, og ble også Nordens dag. Sånn sett et selvfølgelig valg av dato. Det har lenge vært en tanke å ha en dag med felles markering over hele landet, og K&F-dagen skal være en årviss markering. Vi håper mange lag tar utfordringen!

Jeg tror markeringen vil føre til økt bevissthet om hvem vi er, og en naturlig følge av dette er selvsagt økt rekruttering.

Mange lag har tradisjon for å markere Nordens dag, og årets nordiske brev finner dere i dette bladet. I år kommer det fra Sverige og omhandler kommersiell seksuell utnyttelse av barn.

Vi har et godt samarbeid med våre nordiske søsterorganisasjoner, og den årlige nordiske sommerkonferansen er viktig i den forbindelse. Her kan alle delta. Det er interessant og givende, og det anbefales! Årets konferanse finner sted i Korsør i Danmark 10.-12. august. I dette bladet finner du informasjon og påmeldingsskjema til konferansen. Program for konferansen vil legges ut på våre nettsider, og kan sendes på forespørsel.

Parolen denne landsmøteperioden er Livskvalitet – et enkelt ord som rommer så mangt.

Medlemsbladene våre vil dette året ha livskvalitet som hovedtema. Livskvalitet kan også summere opp våre viktigste saker. For det er livskvalitet vi snakker om når vi arbeider for omsorgslønn, bedre fødesituasjonen i hele landet, husmorvikar, skolemater, og så videre. Vårt arbeid bidrar til å gjøre samfunnet til et stadig bedre sted å leve i for oss alle sammen.

Livskvalitet betyr ulikt for den enkelte av oss, men dette er ingen begrensning når det gjelder å ta parolen i bruk. Tvert i mot – dette gir det enkelte lag og krets mulighet til å arbeide med de sakene som er viktige i lokalmiljøet. Sammen med prinsippprogrammet er det dynamitt.

K&F har alltid vært forut for sin tid, og det skal vi fortsette å være. Skal man jobbe fram reformer og endringer til beste for hele samfunnet, må man tørre å tenke langsiktig og gjerne kontroversielt. Det er her vi som organisasjon viser vår styrke.

Lykke til med arbeidet videre!

Med vennlig hilsen
Ann-Louis Nordstrand
FORBUNDSLEDER

aktuelt

- 4 Dikt
- 4 DET NORDISKE BREVET 2007
- 5 Livskvalitet
- 8 Marie Michelet
- 10 Norges arbeid med bærekraftig utvikling
- 12 Samarbeid
- 14 Klima
- 16 Oppskrift helt uten råvarer
- 18 Likestilling
- 20 Turisme og idealisme ved sjøen
- 22 Et lite eventyr
- 28 Gjenbruk og rettferdig handel
- 33 Auraen – vår personlige regnbue

faste spalter

- 2 Leder
- 15 Notiser
- 19 Notiser
- 24 Fra utvalgene
- 31 X-ord & Sudoku
- 32 Matoppskrifter
- 34 Notiser
- 35 Forbundsmateriell
- 38 Forbundsadresser

kvinner&familie

Nr. 1. 2007
121 årgang - Grunnlagt 1887

REDAKTØR:
Toril Sonja Gravdal

UTGIVER:
Norges Kvinne- og Familieforbund

INTERNETTADRESSE:
www.kvinnerogfamilie.no

ADRESSE:
Akersgt. 16, 0158 OSLO
Telefon: + (47) 22 47 83 80
Telefaks: + (47) 22 47 83 99
E-post: post@kvinnerogfamilie.no

REDAKSJONSRADET:
Ann-Louis Nordstrand
E-post: ann-louis@kvinnerogfamilie.no
Toril S. Gravdal
E-post: toril@kvinnerogfamilie.no
Odlaug Lysø Kleven
E-post: odlaug@kvinnerogfamilie.no

ANNONSER:
Akersgt. 16, 0158 OSLO
Telefon: + (47) 22 47 83 80
Telefaks: + (47) 22 47 83 99

ABONNEMENT:
Kan bestilles hos utgiver.
NOK 150,- pr. år.
Medlemmer av forbundet får bladet gratis
Bankgiro 6034.05.20680

DESIGN: 2punkt.jeanette@2punkt.no
TRYKK: RK Grafisk

Opplag: 6.200
ISSN: 0806-1173
Ettertrykk og kopiering av
Kvinner & families stoff og
annonser er ikke tillatt uten
etter avtale.

NESTE UTGAVE:
Mai 2007
Stoff innlevering: 30. april 2007

FORSIDEBILDE:
Bastian Nordstrand Stien

DET NORDISKE BREVET 2007

Organisationen ECPAT (End Child Prostitution, Child Pornography and Trafficking in Children for Sexual Purposes) bildades i början på 90-talet i Sydostasien efter att en växande barnsexturism från väst uppmärksammats.

Av JOANNA LUNDQUIST

Idag finns organisationen i ett 70-tal länder med huvudkontor i Bangkok. I samband med den första Världskongressen om kommersiell sexuell exploatering av barn (KSEB), som ägde rum i Stockholm 1996 och som samlade 122 regeringar, bildades ECPAT Sverige. I likhet med övriga ECPAT-organisationer runt om i världen arbetar ECPAT Sverige nationellt och förebyggande med frågan, genom att bland annat föreläsa, anordna utbildningar, producera informationsmaterial och inte minst göra våra politiker uppmärksamma på frågan. Mycket har hänt sedan starten men mycket återstår att göra och fortfarande idag, tio år efter den första Världskongressen, är frågan okänd för många personer i Sverige, som dagligen arbetar med barn. Är barnsexhandel ett stort problem? Svaret är ja. FN organet Unicef uppskattar att två miljoner nya barn varje år dras in i barnsexhandeln, som enligt FN också uppskattas som den tredje mest lönsamma kriminella verksamheten efter vapen och narkotika. Vad som gör just denna verksamhet särskilt lönsam är att "varan" till skillnad från vapen och narkotika kan säljas om och om igen. Lagstiftningen är dessutom rejält eftersatt i jämförelse med andra typer av brott, vilket gör risken att åka fast och att dömas till fängelse näst intill obefintlig. Drivkrafterna bakom denna industri brukar

huvudsakligen förklaras med fattigdom; Den egentliga drivkraften är att någon efterfrågar dessa tjänster, annars skulle exempelvis antalet kommersiella barnpornografiska sidor på Internet inte uppskattats ha ökat med nära 400 procent de senaste fem åren. Ingen affärsverksamhet idag säljer något som inte efterfrågas – det är marknaden som styr. Ett exempel som kan ge en fingervisning om efterfrågans omfattning i Sverige är att mellan 20-30 000 försök att nå denna typ av barnpornografiska sidor stoppas varje dygn bara i Sverige. Försöken stoppas tack vare blockering av denna typ av sidor, som bygger på ett samarbete mellan polisen och landets största nätleverantörer. Istället för att komma till den aktuella barnpornografiska sidan möts besökaren av polisens stoppsida, som därmed blockerar tillgången till materialet.

Internets baksida och risken för kommersiell sexuell exploatering av barn och ungdomar i samband med aktiviteter på Internet är något som har engagerat ECPAT allt sedan datorer blev tillgängliga i skolan. I slutet av 90-talet tog ECPAT fram enkla tumregler för Internetanvändande, som handlade om att man exempelvis skulle vara försiktig med att lämna ut kontaktuppgifter, aldrig träffa en person ensam som man lärt känna på nätet osv. På senare år har dessa regler bl.a. kompletterats med riskerna med att lägga ut bilder på Internet och visa upp sig i

webbkameran. Många barn är medvetna om riskerna, men i den enskilda situationen faller denna kunskap bort. Behovet av att lägga ut utmanande bilder på sig själv och visa upp sig halvnaken i webbkameran, handlar många gånger om längtan efter bekräftelse och uppskattning i ett alltmer sexualiserat samhälle.

Att slänga bort datorn löser inga problem, för precis samma risker som är förknippade med datorn gäller också användandet av mobiltelefoner. Det gäller helt enkelt att lära sig mer om barn och ungdomars tillvaro på Internet. Experterna på detta område är just barnen, be dem visa er vilka sidor de besöker och bli exempelvis själva medlemmar på en ungdomssida.

Det är också viktigt att skolan, där datorn är ett naturligt redskap i undervisningen, talar om riskerna med Internet och behandlar problematiken ur ett större perspektiv som exempelvis självkännet, det alltmer sexualiserade samhället osv.

Det går att göra mycket mot den kommersiella barnsexhandeln. Små, små framsteg görs varje dag. Ju fler vi blir som uppmärksammar frågan och som skaffar oss kunskap desto snabbare kommer det att gå. Det handlar som alltid om engagemang och att våga ta ställning! Gå gärna in på www.ecpat.se, om du vill veta mer om vad just du kan göra!

MOT STRØMMEN

Alle mener
alle gjør
alle sier.
Nå som før
kan vi ane
argumentet:
Gå i takt
velg det kjente.

Vi må våge
gå mot strømmen.
Vi må velge
følge drømmen
om et annet perspektiv.
Kanskje trække nye spor
eller rydde gamle stier
for å finne det som bor
i de varige verdier:

Det gode
det skjønne
og det sanne.

Gallup tall kan aldri
styre våre liv
og gi retningen
for landet.

HELENE FREILEM KLINGBERG

Livskvalitet

“Alt som trengs for et lykkelig, vellykket og vakkert liv er kunnskapen og benyttelsen av enkle, grunnleggende prinsipper”, skrev James Allen på slutten av 1800-tallet.

AV TORIL SONJA GRAVDAL

Kanskje er det så enkelt, - men likevel så vanskelig. For er det ikke sånn at vi lever livene våre i en verden som etter hvert er blitt svært komplisert og krevende og der de enkle, grunnleggende prinsippene ikke lenger er så lette å få øye på?

Livene våre fylles av gjøremål, ”tidsklemma” strammer på stadig nye steder og mye av det vi gjerne skulle ha gjort må utsettes til i morgen eller til dagen etter der. Når skal vi finne den roen vi trenger for å kjenne etter at vi som mennesker og individer faktisk også er natur, at hverdagsfilosofi er god mentalhygiene og at tiden er noe som faktisk, og utrolig nok, nesten kan stå stille? Er det sånn at virkelig livskvalitet er avhengig at vi gir rom til oss selv og de nære, små og hverdagslige tingene?

I boka ”Grønn velferd”, som handler om de verdiene som ligger i det å ha naturkontakt, skriver Sigmund Hågvar og Hans Anton Støen: ”Dagens mennesker er egentlig tilpasset og dyktiggjort for en helt annen tilværelse enn livet i vårt moderne samfunn. Mens vår biologiske arv har vært praktisk talt konstant siden steinalderen, har vi nå, i løpet av svært kort tid, gjennomgått en rask teknologisk og kulturell utvikling. Takket være vår fabelaktige evne til læring og tilpasning har vi klart å henge med i denne dramatiske utviklingen. Likevel er det mye som tyder på at vi ikke er helt løsrevet fra naturen. Påfallende mye av psykologenes konklusjoner om vårt forhold til naturen synes å

falle på plass når vi trekker inn vår forhistorie: Naturen synes å appellere til noe grunnleggende i oss. Den gir oss livsglede, og hjelper oss til å gjenskepe mental balanse når den moderne livsformen har slitt for hardt på oss.”

Dette innebærer at vi, dersom ordet ”LIVSKVALITET” skal være et fundament for det samfunnet vi ønsker å skape, ikke kan slippe vår tilhørighet til naturen av syne og at vi må forvalte naturen på en måte som tar vare på de rikdommene den skjenker oss.

Så lever vi da, - i en tid der ingen lenger kan unnlate å se at naturen lider under vårt styre, - i en verden og et samfunn full av utfordringer og uløste oppgaver, totalt avhengig av en innsats fra hver enkelt av oss. En rask gjennomgang av aviser for siste

uke gir et tydelig bilde av tingenes tilstand.

HVA GJØR VI?

Hvordan skaper vi et samfunn der det er godt å leve? Vi snakker om et enormt dugnadsarbeid, der hver og en av oss sitter på en del av nøkkelen til de løsningene vi trenger. Det er ingen lett oppgave vi står foran, rett og slett fordi det handler om å snu et digert skip som over lengre tid har hatt fulgt en bestemt kurs. Når vi nå har oppdaget at kompassnåla må justeres, må vi endre kurs og tenke nytt. ”Vi står midt oppe i en ideologisk verdistrid”, skrev Arne Næss i Dagbladet i forbindelse med sin 95 års dag nylig. ”I dag trues vår livskvalitet fra alle kanter. Først og fremst blir den motarbeidet av et umettelig begjær etter materielle >>

ting og kostbare opplevelser. Vi kaller vår tids begjær for "umettelig" fordi det i stor grad er en industriell konstruksjon, og et substitutt, som i stadig nye varianter fører oss vekk fra enkle, varige og mer miljøvennlige ønsker og behov."

"Shopping og forbruk i den rike verden dominerer mange menneskers sjelsliv og har erstattet det rom som tidligere var fylt av religion, familie og fellesskap", hevder Christopher Flaim, president i Worldwatch Institute. Trond Blindheim ved Oslo Markeds-høyskole har uttalt: "Forbrukskultur og produksjon vil utvikle seg videre i en retning hvor ulempene hoper seg opp og blir overtydelige. Da vil folk reagere ved å kreve andre løsninger."

KANSKJE VI ER KOMMET DIT NÅ?

Tid til hverandre, omsorg, fellesskap, verdighet, likeverd, trygghet..... alt sammen er ord som forteller noe om de verdiene mange, veldig mange av oss ønsker å ta vare på og formidle.

Nylig uttalte forsker Tormod Øya til

Dagsavisen: "En ny undersøkelse viser at foreldrene er de unges forbilder. Foreldrenes meninger er mye viktigere enn vennenes når det gjelder de unges syn på politikk, religion, utdannings- og yrkesvalg, bruk av rusmidler og matvaner.

Dette bryter klart med forestillingen om at foreldrene står igjen på perrongen når barna tar toget inn i framtiden. De unge oppfatter foreldrenes erfaringer som viktige for det samfunnet de selv skal bli en del av." Alle vi som er foreldre må la dette synke inn. Hvilket enormt ansvar som hviler på oss!

Vi vet alt det vi trenger å vite. Det vi og verden trenger nå er viljen til å handle. "LIVSKVALITET" må være det ordet vi fokuserer på når vi skal være med å skape framtiden. For det er det vi skal alle sammen: skape framtiden - i fellesskap og med håpet i hjertene våre og troen på at det nytter! Og det er alle menneskers framtid vi snakker om, på en jordklode som vi deler med et stort antall andre levende skapninger. Vi er en del av en stor helhet og vår livskvalitet er avhengig av at vi finner tilbake til vår plass i denne helheten, som verdige forvaltere av uendelig store rikdommer. Vi må sette sammen igjen alt det vi har plukket fra hverandre. Da vil vi gjenoppdage vår egenverdi og vårt fellesskap på en måte som gir ekte og varig lykke. I denne helheten vil det være udiskutabelt at det enkelte menneskets livskvalitet også handler om at andre mennesker har det bra, at alle får leve et verdig liv og oppleve seg selv som unike medspillere i det store fellesskapet. Kanskje høres det ut som utopi og søken etter "landet som ikke er". Men håpet har gjennom alle tider løftet mennesker gjennom det utroligste. Det finnes et indiansk uttrykk som betyr "Jeg er du". Det gir vårt arbeid en dimensjon og et perspektiv ingen av oss kan rømme i fra.

Marie Miche

Marie Michelet tilbragte mange av sine barndomsår i Skottland og England, der hennes far var prest ved sjømannskirken. Hun vokste opp med tre språk og fikk se mer av verden enn de fleste allerede før hun fylte 25 år.

Hun samlet seg store mengder kunnskaper og erfaringer på sine reiser og ved sine studier og ikke minst i samværet med så mange av samtidens personligheter. Når hun møtte nye mennesker var hun alltid på utkikk etter noen hun kunne bruke i sitt arbeid. Ubenyttede menneskelige evner var for henne et sløseri med Guds beste gaver. En innflytelsesrik posisjon som ikke ble brukt til gode formål var "et nedgravet pund".

Etter at Marie Michelet hadde sett husmorsakens spede spire i Hjemmenes Vel, og senere møtt dens kraft i Finnlands Marthaforbund, tapte hun aldri målet av syne. Hun brukte alle sine rike evner, sin gudbenådede veltalenhet og sin makt over menneskesinnet til å fremme denne sosiale saken. Hun satte store krav både til seg selv og til sine medmennesker, og hennes dypt religiøse livssyn preget alle hennes avgjørelser og hennes eget standpunkt i enhver sak. Men hun var minst av alt noe asketisk, livsfjernt vesen for god for denne

renkefulle verden. Hun stod med begge ben på jorden, livsdugelig og menneskelig, godt rustet til å møte livet, tjene det og bruke det for sine store formål.

I en alder av nærmere 80 år ble Marie Michelet slått til ridder av St. Olavs orden. Hennes utrettelige og storslagne innsats har den aller største betydning for husmorsaken og for den generelle kvinnesaken i vårt land og også utover landets grenser.

75-ÅRS JUBILEUM FOR STUDIE-ARBEIDET

Allerede i 1926 sendte Hjemmenes Vels Landsforbund ut korrespondansekurs i spebarnstell og mødrehygiene. Noe senere, i 1932 holdt Marie Michelets datter, Nanna, kurs om studierings-virksomhet, og i 1935 gikk Norges Husmorforbund inn i Samnemnda for studiearbeid.

Marie Michelet hadde en yndlings-historie som hun ofte fortalte: På et foredrag i Finland om studievirksomhet, meldte en husmor seg. Marie visste at hun hadde 9 barn. "Har De tid og overskudd?" spurte hun.

"Ingen har vel bedre bruk for å lære enn jeg. Og ingen mer behov for den åndelige stimulans som studievirksomheten gir," svarte den finske husmoren. Det sies at Marie fikk mange med i studieringer ved hjelp av denne historien.

I samarbeid med Opplysningskontoret for den norske Bokhandel begynte en landsomfattende propaganda for lesning blant husmødrene. En undersøkelse gjennom bokhandlene hadde nemlig vist at 75 % av alle bøker ble kjøpt over disken av menn. Foredragene ble først konsentrert om husmødrenes fagbøker og senere utvidet til verdifull lesning for barn. De første spesielle studieringsplanene for husmødre ble også gitt ut som en del av dette samarbeidet. Planer om kosthold ble mye brukt. I forbindelse med det store bokverket "Våre hjem og våre barn" utga N.H. også selv studieplaner og programopplegg for lagsmøter.

(kilde: Samfunnet sett med husmorøyne)

let

”Norges arbeid med bærekraftig utvikling” var tittelen på høringen i Finansdepartementet 23. januar i år. Sammen med andre organisasjoner ble vi bedt om å komme med innspill om organisering, valg av fokus, klimaproblematikk og biologisk mangfold. Vi fikk rik anledning til å uttale oss til evalueringsgruppen bestående av svenske eksperter på området. I vårt skriftlige innlegg, som ble levert før høringen, valgte vi å sette fokus på de menneskelige ressursene, noe vi opplevde å få stor respons på.

Norges arbeid med bære

INNSPILL FRA NORGES KVINNE- OG FAMILIEFORBUND

Bærekraftig utvikling krever at vi ser våre handlinger i et langsiktig helhetsperspektiv. Det krever også at vi er nøye når vi treffer valg som setter varige spor og påvirker våre etterkommeres handlingsfrihet og mulighet til å dekke fundamentale behov. Et grunnleggende prinsipp må være å respektere naturens tålegrense. Dette vil nødvendigvis innebære at politikken baseres på ”føre-var-prinsippet”.

Vi ser at det ofte er akkurat det motsatte som skjer. Helhetsperspektivet blir fraværende pga sektortenkning, og langsiktigheten forsvinner i planer som kun strekker seg over kortere politiske valgperioder. Istedenfor å følge ”føre-

var-prinsippet” fortsettes handlingsmønstre som ikke er bærekraftige inntil denne mangelen på bærekraft er bevist. På denne måten sitter vi fast i en utvikling som ikke tar hensyn til behovet for bærekraft, og vi ender opp med å måtte rydde opp i det som har gått galt, i stedet for å styre utviklingen i riktig retning.

Den ensidige bruken og tolkningen av ordene ”vekst” og ”verdiskaping” er til hinder for en bærekraftig utvikling. Slik vi ser det er det helt nødvendig å revurdere bruken av disse begrepene. Vekst må dreie seg om noe annet enn kun økonomi, og verdiskaping må i langt større grad fokusere på ikke-

materielle verdier. Kunst, kultur, natur, fellesskap mellom mennesker er noen stikkord i denne sammenhengen. I våre øyne forutsetter dette også en omdefinering av arbeidsbegrepet; arbeid er mer enn lønnsarbeid.

Samfunnet og fellesskapet er avhengig av menneskelige ressurser på alle plan. En bærekraftig utvikling forutsetter anerkjennelse og verdsetting av den innsatsen som utføres også utenom det tradisjonelle arbeidslivet. Vi ser det ikke-lønnede arbeidet som en av hjørnesteinene i en bærekraftig samfunnsutvikling. Forholdene må legges til rette for at menneskelige ressurser verdsettes uavhengig av tilhørighet eller tilpasning til yrkeslivet.

“Det som trengs nå, er ikke først og fremst skolegang for å lære de fattige i utviklingslandene å lese og skrive, men omskolering av de rike i nord.”

*Sibusiso M. Bengu,
Sørafrikansk utdanningsminister
under Nelson Mandelas regjering*

kraftig utvikling

Vi opplever at dette ikke er tilfelle i dag. Institusjonalisering og klientifisering er, slik vi ser det, en negativ og ikke-bærekraftig utvikling i dagens samfunn.

Norges Kvinne- og Familieforbund har alltid vært opptatt av helhetstenkning og bærekraft. Vårt fokus har til enhver tid vært rettet mot verdier som handler om menneskers mulighet og tid til omsorg for hverandre og om å ivareta enkeltmenneskers vekst gjennom skoling, bevisstgjøring og betydning for fellesskapet. Våre lokallag utfører i denne sammenhengen uvurderlig arbeid på lokalplanet. Sentralt er en av våre viktige oppgaver å bringe

nødvendig informasjon ut til medlemmene våre. I denne sammenhengen spiller medlemsbladet vårt en hovedrolle. Vi ser også at vi har en viktig funksjon som ”vaktbikje” i forhold til styrende myndigheter.

I arbeidet for en bærekraftig utvikling er det essensielt at folk får den informasjonen de trenger. For at Norge som nasjon skal lykkes i arbeidet med en bærekraftig utvikling må enkeltmennesker ansvarliggjøres og motiveres til handling. Det handler om bevisstgjøring, holdningsendringer og endring av vaner, like mye som det handler om politisk styring.

Norges arbeid med bærekraftig utvikling er avhengig av samarbeid på

tvers av profesjoner, sektorer, befolkningsgrupper, alder, politisk tilhørighet....

Det handler i første rekke om helhetstenkning og langsiktighet og om å benytte den kunnskapen vi som nasjon besitter.

Ann Louis Nordstrand
Forbundsleder

Toril Sonja Gravdal
Nestleder

Samarbeid

- HVORDAN SMÅ SPIRER VOKSER TIL SKOG!

AV PER RUNE HOLLUP

Siste nummer av Kvinner&Familie presenterte PERMAKULTUR - bærekraft i praksis. Artikkelen fortalte hvordan Australierne Bill Mollison og David Holmgren siden syttitallet har vist veien til mer effektive og riktige jordbrukssystem etter modell av regnskogenes livskraftige mangfold og samvirke. Deres tanker viser hvor enkelt bærekraft kan skapes når en finner og stimulerer naturlige sammenhenger i samarbeid, empati og solidaritet, både mellom mennesker, men også mellom mennesker og andre levende arter.

I permakulturen utformes bærekraftige fellesskap utfra omsorg for naturen, omsorg for mennesket samt rettferdig fordeling. Til nå har hovedfokus vært å forbedre og gjenskape jord- og vannkvalitet samt omsorg for planter og dyr. Imidlertid mishandler dagens tradisjonelle samfunn ikke bare naturen, men også oss mennesker, så forbedret livskvalitet og menneskelig omsorg må også ivaretas om vi skal oppnå virkelige levedyktige og bærekraftige fellesskap.

Individuelle og samfunnsmessige gevinster ved en mer naturlig livsstil er veldokumenterte.

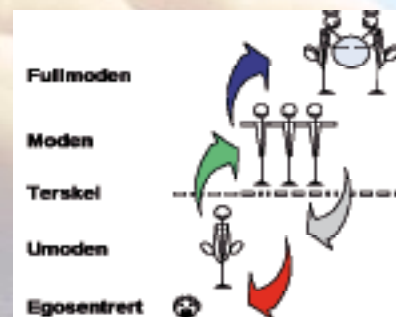
NY LIVSSTIL STARTER MED OSS SELV

Vi mennesker har et utviklingspotensiale som spenner fra det nyfødte, ego-sentrerte barn opp til modent individ som tar ansvar for seg selv, andre og helheten i et langsiktig perspektiv.

Midtveis i utviklingen er det en terskel der vi løfter blikket fra vår egen navle, forstår at vi er sterkere sammen med andre, og at den beste hjelpen vi kan gi oss selv er ved å hjelpe andre. Som ved enhver annen innsikt skjer overgangen brått, lik en blomst som plutselig springer ut, og det er fantastisk å få lov å bivåne en slik oppvåkning.

Men dessverre er det ikke alle som når denne terskelen, og mange som når opp, faller ned igjen (eller tvinges ned igjen av hva flertallet bestemmer eller av sterke følelser).

Dette er synd og en av hovedgrunnene til verdenssituasjonen slik den er, for under terskelen hersker jungelens lov og rovdymoralen, hvor den sterkeste

står fritt til å ta seg til rette med makt og den svakeste tvinges til underkastelse! I grupper og samfunn som fungerer under terskelen presses en til å jobbe alene og så ineffektivt at en blir syk og brenner ut. Under terskelen er det alles kamp mot alle! Under terskelen får man dagens samfunn!

Skal vi bygge en bedre verden og få løftet samfunnet, opp av grøfta og over terskelen, hjelper det lite med soloprosjekter eller diktatur, pisk eller stokk. Skal vi få til noe som monner kreves det at ALLE er med og dytter, at vi dytter SAMTIDIG og i SAMME RETNING! At vi dytter som koordinert gruppe som arbeider sammen i FELLESKAP!

"På spørsmål om hva som gjør livet verdt å leve, vil de fleste svare, at det ikke er materielle ting, men ikke-materielle som kjærlighet og vennskap og det er ingen grunn for å begrense disse."

Fritt oversatt Patrick Whitefield -
Permaculture in a Nutshell (s.7)

SAMARBEID ER NØKKELEN TIL VENNSKAP OG KJÆRLIGHET

En pluss en blir tre - og synergien mellom mennesker som arbeider sammen mot felles mål er enorm. Men skal mennesker gjøre fremskritt og kunne blomstre trenger vi fritid: - tid til å tenke og studere, filosofere og eksperimentere... men ikke minst trenger vi tid og frirom til å leke (samt noen å leke med)! Alle er vi forskjellige, og som vekstene trenger også vi ulike vekstvilkår og pleie for å vokse og trives, utvikle vårt potensiale samt unngå skader og sykdommer.

Over modningsterskelen støtter alle hverandre til å nå mål som er uopnåelige for den enkelte alene og det hele blir selvforsterkende.

SOSIAL DIMENSJON ER VIKTIGST

Mange drømmer om å opprette en ny sosial struktur der alle føler seg som en del av et større hele. Et sted fylt av liv og glede, hvor en kan leve nært til naturen med planter og dyr, hvor kjærlighet og tid for hverandre er en selvfølge - en bærekraftig, levedyktig og holdbar livsstil i harmoni med alt levende. Undersøkelser viser også at det er den sosiale dimensjonen som er viktigst for oss mennesker, at vi egentlig heller søker sosial kontakt med andre enn materiell velstand. Men relasjoner tar tid å bygge opp, og alle modningsprosesser må få ta den tiden de tar. Det nye og ukjente skremmer, særlig når en føler en må hoppe inn i det ukjente uten angremulighet og reell støtte. Alle må få utvikle seg i sin egen takt og i henhold til eget potensiale, men liksom i naturen kan fort sterkere individer ta over og dominere. Usikre på oss selv, på egne drømmer, ønsker og behov er det lett å bli lurt i feil retning og støtte nedbrytende prosesser framfor oppbyggende.

Vi er unike, og det er viktig at vi får utvikle og uttrykke vår egen

stemme, hjerte, sjel, erotikk, livs-historie, tenkende sinn, spirituelle dimensjon og bli et helt menneske. I fellesskapet kan individet finne hjelp hos andre til å vokse, utvikle ekte empati og kombinere sin styrke i harmoni med andre.

"Et samfunn er en sirkel av mennesker som kjenner og aksepterer hverandre og som støtter hverandre i gjensidig vekst - mennesker som stoler på hverandre og tilegner en del av sin energi til et større hele."

(Corinna Felkl / Sieben Linden)

Etterhvert som vi blir oppmerksomme på ulempene ved den tradisjonelle modellen med gjensidig konkurranse og å leve på andre menneskers bekostning, slutter vi å betrakte oss som uavhengige individer og begynner å se oss selv som en del av verden hvor vi deler felles skjebne.

Les mer på mine nettsider:
<http://home.no.net/pruneh/>

Tidligere i vinter kastet vi oss inn i klimadebatten. Nedenforstående innlegg kom på trykk i Dagsavisen, og førte til at vi ble invitert til Miljøverndepartementets klimakonferanse.

2. februar i år ble FN's klimarapport lagt fram. Det er lesning som minner oss et stort alvor og et ansvar som påhviler oss alle. Det viktige må imidlertid være at vi ikke mister motet og gir opp. En av forfatterne av rapporten, forsker Jonathan Overpeck, sier: "Det er sent, men ikke for sent." La oss ta vare på håpet og troen på at det nytter, samtidig som vi nå må forstå at tiden er moden for handling, - for oss alle sammen!

Klima

BELLONA - EN BREMSEKLOSS I KLIMAPOLITIKKEN?

AV ANN-LOUIS NORDSTRAND OG
TORIL SONJA GRAVDAL

Endelig en miljøvernminister som våger å legge litt ansvar på hver enkelt av oss, tenkte vi da vi i Dagsavisen 4. november leste at Helen Bjørnøy ba oss om å kutte ut halvparten av bilturene, ta tog i stedet for fly, hive ut oljefyren og ta ferien i Norge.

Ikke ett øyeblikk tenkte vi at dette skulle erstatte politisk styring i den samme saken, derfor lot vi oss ikke provosere slik som Bellonaleder Fredric Hauge av hennes uttalelser. Vi

regner det nemlig som en selvfølge at en miljøvernminister som kommer med et slikt utspill på første side av en av landets største aviser, også vil revurdere sitt eget ansvar i forhold til el-biler og alternative drivstoff-kilder. At kjøp av klimavoter ved flyreiser er en selvfølge i all offentlig virksomhet tar vi for gitt.

Det er på høy tid at "vanlige" mennesker våkner opp til den virkeligheten vi befinner oss i. Det haster med en radikal og snarlig reduksjon i klimautslippene, dersom vi skal redde denne kloden for framtidige genera-

sjoner. Vi har rett og slett ikke tid til å kaste ballen hit og dit lenger. Alle må ta ansvaret for det vi har vært med på å stelle i stand. Det handler ikke om hva alle andre kan gjøre, men like mye om hva hver enkelt av oss kan gjøre. Derfor aksepterer vi bønnen fra miljøvernministeren, selv om hun kanskje på enkelte områder er litt tafatt, slik Fredric Hauge påstår.

Men Bellona, ikke havn i rollen som bremsekloss i klimapolitikken. Det gjør dere nemlig hvis dere bagatelliserer det store ansvaret som faktisk hører hjemme hos hver enkelt av oss.

Kurs i lefsebaking

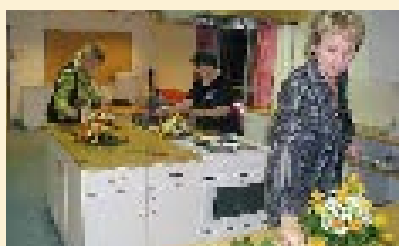
Både medlemmer og ikke-medlemmer var med da Sotragruppen i Hordaland arrangerte lefsebakekurs. Kurset gikk over fire kvelder à tre timer, og på takken ble det stekt både tykklefses, tynnlefses og anislefses. Tynnlefsene og anislefsene er slike som skal tørke, for så å bli bløtt opp når de skal brukes. På bildet ser vi Evy Krossøy foran og Margunn

Spilde i bakgrunnen i gang med kjevlene. De stortrivdes på kurset og kom hjem til jublende barn med hele stabler av lefser hver kurskveld.

Blomsterdekorering på Sotra

Ytre Fjell Kvinne - og Familielag på Sotra i Hordaland hadde blomsterdekorering som en aktivitet på et medlemsmøte 31.oktober 2006. Først var det informasjon og planlegging av videre arbeid i laget. Det skulle sendes julegaver til Hordaland krins' internasjonale prosjekt i Kegums i Latvia, Solsikkedamene. Det er et lag krinsen på ulike måter har bidratt med hjelp til, og også besøkt. Solsikkedamene driver mye på lik linje med K&F - lagene i Norge.

Ytre Fjell K&F hadde invitert Ninni fra Ulveseth Gartneri på Sotra til å lære lagsmedlemmene å lage blomsterdekorasjoner. Hvert medlem laget sin egen dekorasjon. Resultatet ble 13 flotte dekorasjoner som passet til et selskapspyntet bord. Medlemmene hadde dekorasjonene med seg hjem. De synes det var fint å lære dette arbeidet. Det er ikke alltid like lett å lage til blomster til selskap om en ikke har prøvd litt på forhånd. Fra venstre på bildet ses Dina Svea og Marit Pettersen. Foran er Audni Nina Nesse. I

bakgrunnen Anita Jensen, et av lagets nye familiemedlemmer (17 år).

Ytre Fjell K&F har også hatt julemesse med kafe. Den fant sted 26. november.

Julemessen er lagets økonomiske driftsgrunnlag, og har vært arrangert i en årrekke. Mange håndverkere var representert med salg av fine husflidprodukter. Ulveseth Skulekorps underholdt tradisjonen tro med flott musikk. Det er syv kvinne - og familielag på Sotra. Flere av medlemmene fra disse lagene besøkte julemessen, i tillegg til et godt besøk av andre. Alt i alt en positiv og hendelsesrik dag.

Liv Jensen

Nestleder Ytre Fjell K&F

LØSNINGER PÅ X-ORD OG SUDOKU FRA FORRIGE NUMMER

Løsningsordet i X-ordet i nr. 2/06 var:
Barnas idol i julen.

Prøv dette nummers x-ord og sudoku på side 31.
LYKKE TIL!

Lett

2	6	9	7	8	5	4	3	1
5	8	4	1	2	3	7	9	6
3	1	7	4	6	9	2	8	5
9	3	2	6	7	1	5	4	8
8	5	1	9	4	2	6	7	3
4	7	6	3	5	8	1	2	9
7	4	3	8	1	6	9	5	2
6	2	8	5	9	4	3	1	7
1	9	5	2	3	7	8	6	4

Middels

4	1	6	9	2	7	8	5	3
7	5	8	4	1	3	2	9	6
3	9	2	5	6	8	7	1	4
6	7	5	3	8	2	9	4	1
9	2	4	1	5	6	3	7	8
8	3	1	7	9	4	5	6	2
5	8	9	6	3	1	4	2	7
1	4	3	2	7	9	6	8	5
2	6	7	8	4	5	1	3	9

Å seile på en dør

AV FRØYDIS ALVÆR

ANMELDT AV TORIL SONJA GRAVDAL

Å seile på en dør er en sterk bok om tsunamien som rammet Sørøst-Asia julen 2004. Forfatteren, Frøydis Alvær, mistet selv noen av sine aller nærmeste, og har med følelse og sterk innlevelse ført i pennen historier om barn som overlevde denne ufattelige katastrofen.

Hvordan klarte barna å unnsnippe bølgen? Hva forstod de, og hva forstod de ikke? Noen overlevde fordi de fikk hjelp av instinktdrevne dyr, noen klarte seg fordi hjelpsomme folk rakte dem en hånd, og noen kjempet med uante krefter helt til de var i sikkerhet.

Dette er en bok om frykt og uvirkelighetsfølelse, men også om håp og den overveldende styrken som ligger i hvert enkelt menneske.

"Dette skal jeg greie", sa han til seg selv. Eneste tanke i hodet nå – skal greie dette. Han var alene, aldeles alene på et bølgete hav, der det ikke skulle være noe hav. Han seilte på en dør...."

Givertjenesten

Vi har nå i noen år hatt en givertjeneste i forbundet. Noen medlemmer ønsker å støtte forbundet i tillegg til kontingenten.

Det er vi selvsagt veldig glade for, og vi håper at mange flere vil følge dette eksemplet.

Jo bedre vår økonomi blir, jo mere kan vi få utført, både for våre medlemmer og overfor myndighetene.

Vi har nå skatteregler som gjør det "lønnsomt" å gi til frivillige organisasjoner. Minimumsbeløpet man kan få skattelette for er kr. 500.- og maksimumsbeløpet er kr. 12.000. Skattelette er 28% av beløpet man gir. Man må selv føre opp beløpet på selvangivelsen.

Det vil da si at man får en "belønning" for at man gir til frivillige organisasjoner.

Dette håper vi vil inspirere mange av våre medlemmer til å støtte forbundet. På forhånd takker vi.

Mandag 22. januar ble den tverrdepartementale handlingsplanen for bedre kosthold i befolkningen, "Oppskrift for et sunnere kosthold", presentert. Handlingsplanen har mange gode tanker og mål, men vi savner tiltak for å nå disse målene. Her kan du lese kronikk som vi har skrevet. Inlegget stod i Dagsavisen 6. februar.

Oppskrift helt uten

AV ANN-LOIS NORDSTRAND OG LISELOTTE BJELKE

22. januar kom handlingsplanen for bedre kosthold i befolkningen, Oppskrift for et sunnere kosthold (OSK). Utgangspunktet var at den skulle ha et spesielt søkelys på barn og unge. Dette er riktig, for å få en endring på lang sikt må det satses på dagens barn – morgendagens voksne.

Det er gjennom den nye generasjonen en kan snu kostholds-vanene til det bedre. Dette målet er alle enig om. Uenigheten og skepsisen er hvordan en skal få dette til. En handlingsplan må føre til konkret handling og ikke bare skriftsmessig pene ord.

I Norge har vi idag en skolematordning som ikke fungerer. 80.000 av 620.000 skoleelever er tilknyttet skolefruktordningen. Det utgjør 13%. 60 % er med på skolemekordningen. Sosial- og Helsedirektoratet har utviklet en kokebok, Fra boller til burritos, som ble gitt til alle ungdomsskoleelever i Norge - nå skal en lage en ny kokebok. OSK sier at tilgang til billig og sunn mat på skolen er viktig for at elever skal spise ernæringsmessig gode måltider i løpet av dagen - i realiteten er det mye junkfood, boller og vaffler som tilbys. OSK oppfordrer skoleeiere til å hindre tilgang til brus og fremme god tilgang til kaldt drikkevann - istedet for å gi et klart og entydigt signal om at brusautomater ikke er akseptabelt.

Kostholdet til norske barn og unge har klare ernæringsmessige svakheter, med for høyt inntak av sukker og mettet fett, og lavt inntak av frukt, grønnsaker, grove kornprodukter og fisk.(ref.skolemåltidet i grunnskolen).

Helseminister Sylvia Brustad har påpekt viktigheten av at en må ØKE inntaket av grønnsaker og fisk spesielt til barn og unge.

Hvordan en skal få dette til innenfor den allerede eksisterende ordningen, som ikke inneholder grønnsaker og fisk, fremstår da som en gåte.

Den største gåte er dog at man gjennom OSK skal utjevne de sosialøkonomiske forskjeller, ved å videreføre en ordning som idag ikke er bra nok.

OSK følger opp mål i Soria Moria-erklæringen ved å presisere at man ønsker å utjevne sosiale ulikheter i samfunnet. Likevel er ikke tiltakene mer konkrete enn ordene på papiret. Vi savner klare handlinger.

Et konkret tiltak vil være gratis frukt og grønt til alle barn og unge. Det er en begynnelse.

Men å tro at det tiltaket alene utjevner de sosiale ulikhetene er en utopi. Først når man kan tilby et næringsriktig komplett måltid hver dag i barnehage og skole, er muligheten for utjevning av ulikheter tilstede. Legg til

råvarer

varmt så øker man også inntaket av grønnsaker og fisk.

Når vi ser til våre nærmeste naboland, registrerer vi at Finland og Sverige for lengst har innført en ordning med gratis varm lunsj i barnehage og skole. Det største argumentet for dette er utjevning av de sosialøkonomiske forskjellene. Danmark er godt igang, og innfører i disse dager en foreldrebetalt ordning. Det foreligger et lovforslag om at det er kommunenes ansvar å legge til rette for de svakeste i samfunnet.

Derfor er det for oss ubegripelig at myndighetene i Norge mener at sosiale ulikheter skal utjevnes ved at foreldrene skal fortsette å betale for en ordning som vi vet ikke fungerer.

Innføring av varm næringsriktig lunsj i barnehage og skole må være et langsiktig mål. Det vil koste penger. Mange penger. Men gevinstene Norge vil høste på kort og lang sikt er så mye større enn kostnadene ved etablering. Innen helse – landbruk – fiskerinæring – skolen og næringslivet generelt.

Hilsen fra Oslo krets

Jeg har snakket med flere av våre medlemmer og alle er glade for at bladet igjen kommer ut. Jeg vil først bruke denne anledning til å takke for et fint blad og også gi en informasjon om et par evenementer vi har hatt i Oslo Krets siden oktober.

19. til 21.oktober dro 39 medlemmer fra Oslo Krets på vårt tradisjonelle seminar til Kiel hvor vi hadde satt på dagsorden: Et kort sammendrag.

I. Fattigdom: "Fattigdom er mer enn fravær av materiell velferd." Her satt vi kvinners økonomi på dagsorden. Det vi ønsker er: Opplysning fra det offentlige om hvilke krav kvinner har i de ulike livsfaser. Likestilling = likeverd er viktig.

Konklusjon: Få til et møte med NAV som kan gi oss opplysninger om våre rettigheter.

II. Kvinners helse: Kvinners livs syklus (sykdom). Vi ønsker i større grad å bli lyttet til når vi henvender oss til helsevesenet. (Riktig diagnose/ riktig medisiner/ behandling).

NB: Husk at legen er til for deg og ikke motsatt.

III. Mat fra storkjøkken. I denne sammenhengen ble det diskutert mat til sykehjem eller til eldre som bor hjemme. Fordeler og ulemper ved en slik ordning. Hvem tjener på dette? Myndighetene? Her diskuterte vi både om økonomi og hvor helsebringende det egentlig er.

For: Mulig økonomisk gevinst ved å slippe å ha profesjonelle ansatte til å lage mat. Store innkjøp av varer. Man slipper å ha storkjøkken på sykehjem o.l. Mindre bruk av energi.

Mot: Bruk og kast av emballasje – hva koster dette/miljøvennlig? Hva med næring, sunnhet og energi i maten. God smak (smak og behag).

Det sosiale. Hvordan maten blir servert kan for noen være viktig i forhold til å slappe av når man spiser.

IV. Innvandrerkvinner: Er det noe vi kan gjøre for å få integrert dem i vårt nærmiljø?

Utfordringer: Språk, ulike kulturer, viten om ulike regler, skape trygghet.

1. Integrering: Få kontakt med betydningsfulle mennesker fra de forskjellige kulturene.

Basiskunnskap er meget nødvendig for alle parter. Her kan det være nødvendig å få menn på banen som har forstått hvor viktig kvinnene er for sitt miljø og familie i en større sammenheng enn bare i hjemmet. "Ensomhet handler ikke om å like å ha mennesker rundt seg, men om å ikke ha noen å kunne snakke med og ikke ha noen å dele verdier og oppfatninger med uten om hjemmet."

2. Hvordan stoppe volden. Ta kontakt med krisesentrene for kvinner.

V. KFB: Det er viktig å lage prosedyrer for hva man skal gjøre ved store uhell.(f.eks.) i nærmiljø. Vi tenker å ha et foredrag om dette i kretsen.

NB: Ønsker noen fra andre lag/kretser å delta på vårt Kiel seminar til høsten er dere hjertelig velkommen.

I høst var Oslo Krets 70 år. Jubileet ble behørig feiret på Røa Eldresenter (slått sammen med vårt julemøte) den 29. nov. med ny forbundsleder og ny nestleder, samt andre innbudte gjester og lagsmedlemmer tilstede.

Det ble servert godt mat. Det ble spilt taffelmusikk under bespisningen. Odins Ravner (et mannskor på ca. 30 mann) hadde 20 minutters konsert for oss. Noen taler ble det også. Siden vi nærmet oss jul, ble det sunget Deilig er Jorden som en verdig avslutning på en hyggelig fødselsdags-/jule feiring.

*Elisabeth Stubergh Nielsen
Kretsleder i Oslo*

Likestilling

HANDLER OM LIKEVERD

Tidligere i vinter stilte søstrene Målfrid Grude Flekkøy og Toril Skard spørsmålet om hvorvidt kvinnekampen har gått på bekostning av barna. Deres utspill førte til en debatt i media som vi også ønsket å delta i. Her følger innlegget, som Dagsavisen ikke trykket:

AV ANN-LOIS NORDSTRAND OG
TORIL SONJA GRAVDAL

Søstrene Målfrid Grude Flekkøy og Toril Skard har gjennom de siste ukene forsøkt å blåse nytt liv i debatten omkring kvinnerollen. De har satt ord på noe mange mennesker i dag tenker, men som de fleste ikke våger å si høyt, når de stiller spørsmål ved om kvinners rett til deltagelse i arbeids- og samfunnsliv har skjedd på bekostning av barna. "Kvinnene må ta tilbake morsrollen", sier de.

At mor har en spesiell rolle i forholdet til barna sine, vil få mennesker bestride. Likeså at samvær med mor, i de aller fleste tilfeller, har en positiv betydning for barna, særlig når de er helt små. Slik vi ser det blir ikke fars rolle mindre verdifull av den grunn. Men må nødvendigvis rollene våre være helt like hele tiden?

Vi ønsker oss ikke tilbake til rigide kjønnsrolle-mønstre, men vi ønsker oss heller ikke inn i nye fastlåste rammer rundt våre liv. Derfor er det ikke noe mål

for oss at det å gå raskt tilbake i jobb etter en fødsel skal være et forbilde for alle kvinner. Det er vårt ønske at også det å velge tid sammen med egne barn, enten man er mor eller far, skal verdsettes som noe samfunnsnyttig og meningsfullt. Arbeid er mer enn lønnsarbeid, og slik vi se det, er omsorg en verdi i seg selv.

Alt for lenge har vi vært vitne til en utvikling der "likestilling" brukes om det vi oppnår når vi, som kvinner, velger å gå i de fotsprene mannen har trakkert opp. Vi arver hans rolle og hans livsstilssykdommer, og kaller oss likestilte.

I våre øyne handler imidlertid likestilling om noe helt annet; det er noe man oppnår når de de feminine og de maskuline verdiene og prisippene sidestilles som likeverdige. Vi lever i et samfunn der akkurat det motsatte har skjedd. De feminine verdiene, som gjennom generasjoner har handlet om omsorg og en prioritering og oppvurdering av hjemmet og "de nære tingene", har veket plassen for effektivitet, karriere og produktivitet.

Vi tror at veien videre går på nye stier med en ny måte å tenke på, der de feminine og de maskuline verdiene har funnet sin likeverdige plass i samfunnet og hos hvert enkelt menneske. Vi vil ha utdanning og meningsfullt arbeid, men vi vil også ha tid og mulighet til omsorg for hverandre. Vi våger påstanden om at mange menn i dag kunne tenke seg en fornyelse av mannsrollen og vi tør å si at mange kvinner ønsker det samme for sin egen del.

Vi ønsker barna våre et liv som er godt å leve. Derfor vil vi overøse dem med de verdiene vi tror på, de man ikke kan kjøpe for penger. Vi vil skape et samfunn der omsorg ikke bare er et ord i navnet til en eller annen kommunal etat. – Et samfunn der alle har sin egen identitet og sin egenverdi, uavhengig av kjønn, yrkesaktiv innsats og størrelsen på lønnings-posen, og der "verdiskaping" blir til et ord som handler om innsats for fellesskapet i alle fasetter og størrelser. For oss er dette feminine grunnverdier. Vi ønsker oss et samfunn der disse verdiene får tilbake sin plass og sin verdighet.

80års-jubileum i Skien Kvinne- og Familielag

Lagleder Wenche Ingulstad ønsket gjester og medlemmer velkommen, et spesielt velkommen til vår nye forbundsleder Ann-Louis Nordstrand. 18.nov.1926 ble Hjemmenes Vel for Skien og Omegn stiftet. Seinere fikk det navnet Skien Husmorlag og nå er det Skien Kvinne- og Familielag.

Etter en fellessang leste Svanhild Haugen en prolog som stod i siste nummer av bladet vårt, "Kvinner og Familie". Sekretæren ga så en oversikt over aktivitetene i laget gjennom 80 år, med spesiell vekt på de siste 30 år. Kurs i frivillig sosialtjeneste for ungdom, som starta i 1960, ble lagt ned først i 1980-åra. Skiens arbeidsstuer for barn, som ble overtatt av laget i 1968, har vært aktiv i alle år, siden 1985 med Turid Høgberg som lærer i håndarbeid

og maling på tre. Snekkerkurs er det også. Arbeidsstua fylte 100 år i 2003. Studiearbeidet under Astrid Olderøys ledelse har kurs i stor vev, billedvev, engelsk og litteratur.

Laget har fulgt opp prioriterte saker fra forbundet på sine møter. Spesielt kan nevnes miljøengasjement og sosiale tema. Det har blitt holdt åpne møter om eldreomsorg. De siste åra har husmorvikarordningen og pensjonsreformen vært aktuelt. I tillegg har vi på møtene hatt mye sang, musikk, diktlesing og lettere tema, som bøker, blomster, bunader, reiser. Det sosiale samværet betyr mye, og der er kaffekomiteen en god støttespiller.

De siste 30 år har laget hatt 6 lagledere og 2 arbeidsstyrer. De to siste

laglederne var til stede: Svanhild Haugen og Wenche Ingulstad. Medlemstallet har gått nedover, men laget har hatt jevnt god aktivitet. Det er nå fullt styre og 18 medlemmer.

Enkelte av medlemmene har stått på tross av diverse styreverv og komiteer de siste 30 år og vel så det. Av de med spesielt lang fartstid var Ragnhild Haugen, Hildur Sandal, Margareth Eriksrød og Olga Hansen til stede. Astrid Olderøy og Solveig Solli var forhindret fra å møte.

Etter sangen "Til husmorens pris", fikk forbundsleder Ann-Louis Nordstrand ordet. Hun fortalte at dette var det første laget hun besøkte etter at hun ble valgt til forbundsleder på landsmøtet i oktober. Hun syntes det var spennende og morsomt å være leder. Norges Kvinne- og Familieforbund er fremdeles nødvendig og viktig i dagens samfunn. Hun sa at hun allerede har hatt direkte kontakt med både Barne- og Likestillingsdep., Miljøverndep. og Barneombudet. Vi står fast på kontantstøtten og husmorvikarordningen. Vi trengs i samfunnsdebatten. Som medlemmer må vi bli flinke til å stå fram på vegne av vår organisasjon. Det manglet iallefall ikke på engasjement hos Ann-Louis! Lagleder takket varmt for at hun kom til jubileet og overrakte en "julegave".

Så var det bevertning med kaldtbord, rødvin, kaffe og julekaker, og livlig prat rundt bordet. Gjestene fra Åfoss overrakte blomster til jubilaranten. Ragnhild Haugen tok ordet og var glad for at laget har fått nye medlemmer som hjelper til å dra lasset. Selv lovet hun fortsatt å stå på.

Lagleder avsluttet med en takk til alle for en vellykket fest, og vi sang "Det lyser i stille grender".

Fra venstre: Svanhild Haugen (kretsleder i Telemark K&F), Ann-Louis Nordstrand (Forbundsleder i Norges Kvinne- og Familieforbund) og Wenche Ingulstad (lagleder i Skien K&F)

Styret i Skien K&F: Fra venstre: Synnøve Reinholdt (kasserer), Torgunn Bolstad Jensen (sekretær), Wenche Ingulstad (leder), Svanhild Haugen (styremedlem) og Ragnhild Haugen (varamedlem)

Vil dere være med på et «lite» medlemslotteri?

Landsstyremøtet (sentralstyret og kretslederne) vedtok i oktober i fjor at vi skulle starte et medlemslotteri på våren 2007. Dette for å styrke økonomien i forbundet. For at alle medlemmer skal få sjansen til å kjøpe lodd, har vi valgt å la kretslederne sende

ut loddbøkene til lagene. Hvert lag får 2 loddbøker a 50 lodd. Dette vil for mange lag være for lite, og laglederne må derfor gi beskjed om de vil ha flere bøker. Pris pr. lodd er kr 5. Hvis det er vanskelig å få solgt loddene, kan laget kjøpe dem, og på den måten støtte

forbundet vårt, samtidig som de blir med i trekningen. Loddsalget er frivillig for lagene, men vi håper likevel at alle gjør hva de kan for å få solgt alle loddene.

*Hilsen Odlaug og Gunn
Loddkomiteen*

Turisme og idealisme ved sjøen

På bildene ses ungdommer fra ADHD-foreningen som nylig var på besøk. Ikledt overlevelsesdrakter var iskaldt vann ingen hindring for utfoldelse og glede.

Rangøy er et lite fiskevær som ligger ut mot Norskehavet tett inntil Averøya sør for Kristiansund. Nye tider har tvunget befolkningen her til å omstille seg. Inge Rangøy er en av dem som har måttet finne nye måter å livnære seg etter at familiens småbruk ble lagt ned på slutten av 60-tallet, før fisketråleren ble solgt 20 år senere. Som mange andre prøvde familien seg med turisme. Fiske, seiling og padling var blant aktivitetene som skulle lokke turister til Rangøy Rorbu.

Ganske fort oppdaget de at flere

målgrupper sto i fare for å falle utenfor når denne virksomheten ble drevet på vanlig kommersiell måte. Slik fødtes en ny ide, og Averøy UK Sjøsport ble til – et idrettslag, som er like mye en velforening, der både rike og mindre rike kan møtes som likemenn og ha det moro sammen. Rangøy Rorbu og sjøsportlaget samarbeider tett om prosjektet og utfyller hverandre. Gjennom det siste året har de hatt nærmere hundre aktivitetsdager der deltagerne har vært alt fra komfirmanter og skoleklasser til helt ordinære turister.

”Vi holder på å få et nytt klasse-samfunn, som på sikt vil føre til problemer som vi trodde vi ikke skulle få oppleve i Norge. Jeg tror vi er nødt til å satse mer på slike ting som dette, også fordi det dessverre er slik at menneskene for det meste velger feil. Vi velger ”dessert” i stedet for ”hovedrett”. Vi bruker motor i stedet for å bruke oss selv, noe som på sikt fører til både redusert trivsel og redusert helse”, avslutter Inge Rangøy.

NKF-KONFERENCE

2007 I DANMARK 10.-12. august

**Nordisk Kvindepolitik og den demokratiske udfordring
– med særligt fokus på kvindehandel og integration**

Aktive Kvinder i Danmark har længe gerne villet forny indholdet af NKF-Konferencen til at have et væk, fremadrettet indhold, der knytter tættere bånd mellem de nordiske landsforeninger samt styrker netværksskabelen frem til at sætte Vores demokrater i den retning, som vi ønsker. Dette års fokus vil derfor ligge på kvindehandel, foreningsliv som demokratisk fundament og integration gennem foreningslivet. Vi håber på at kunne vedtage fællesnordiske resolutioner og handlingsplaner samt have en konstruktiv debat om NKF's fremtid. Tænk engang hvis vi kunne få den samme betydning, som vi havde i 1990'erne til 1960'erne! Det kan vi, hvis vi vil. Det endelige program er nu færdigt og kan rekvireres via Norges Kvinde- og Familieforbund eller på www.aktivkvindes.dk

Tid
10. – 12. august 2007

Konferencen
Grand Park
Brønnevej 6
4220 Korsør
www.grandpark.dk

Grand Park er et 4-stjerret konferencenhotel, beliggende i skønne omgivelser lige ved Stovebælsboen og tæt på motorvej. Alle værelserne er udstyret med dobbeltseng, B&O-fjernsyn, telefon, el-køle, mikrobølge og hårtørrer, og alle værelser har adgang til egen terrasse eller fransk altan.

Konferencpris uden flybillet
Pris pr. person i dobbeltværelse
DKK 3.586,-
Pris i enkeltværelse DKK 4.036,-

Forsædning
Skulle du blive forhindret i at deltage, kan du overdrage din plads til et andet medlem.

Transport med SAS
SAS - Scandinavian Airlines is pleased to be appointed as the Official Airline for the NKF - Conference 2007. Participants and accompanying persons are offered special conference discounts on flights operated by SAS, SAS Brathens, Blue1, Air Baltic, Cimbria Air, Estonian, Spanish, Widerøe.

To obtain SAS conference fares kindly contact your nearest SAS office and quote the reference number **DK0709**.

Telephone numbers for SAS call centers
Denmark 7010 3010
Norway 05400
Sweden 0770 727 727
Finland 06000-258 31

For further information about SAS Official Airline and your nearest SAS office kindly visit www.flysas.com/delegates

Transport med tog / taxa / bus
Transport med DSB fra Københavns Lufthavn tager 1 time og 30 minutter – se nærmere på www.ds.dk. Korsør Station ligger kun 12 minutters gang fra Grand Park.
Med taxa tager turen fra stationen til Grand Park kun 5 minutter og koster ca. DKK 50,-. Vælger man i stedet at tage bussen fra stationen, kører linie 35 lige til Grand Park på minutter og. Turen med bus tager 8 minutter og koster DKK 12,-.

Rejsering
Hver deltager har ansvar for egen rejserestring.

Arrangør
Aktive Kvinder i Danmark
Niels Henningsens Gade 10
1253 København K
45 33 13 12 22
ns@aktivkvindes.dk
www.aktivkvindes.dk

Tilmelding: til Vem Welle, Bringsjord, 4580 Lyngdal.
Hele deltagersgiften sendes i løbet af maj 2007. Bankkonto 7302.307 4999.
Bladende påmelding. Is gerne kontakt med Vem for yderligere information.
Tlf 97 7 297 03 e-post: welle@brund.no

Et lite eventyr

AV TORIL SONJA GRAVDAL

Det var en gang en hage. Alle hadde hørt om den, men ingen visste lenger hvor den var.

I et land langt borte bodde ei lita jente. Den aller beste vennen hennes var en gutt som var akkurat like stor som henne selv. "Skal vi reise ut i verden for å lete etter hagen?" "spurte jenta. "Det klarer vi aldri", sa gutten. Men jenta maste og maste, og en dag dro de av gårde.

De reiste gjennom mange land og riker, over fjell og gjennom daler. En dag kom de til en stor skog.

Foran skogen stod en stor hjort med et kjempegevir som så ut som en kongekrone. Det skinte liksom av den. "Velkommen, barna mine", sa hjorten. Det var akkurat som om den hadde ventet på dem!

"Nå har dere kommet til det vanskeligste stykket av veien deres", sa den. "Kom hit, så skal dere få noe av meg." Barna var litt usikre, men gikk forsiktig bort til hjorten. "Her er en magisk stein", sa den, og så på dem med store, snille øyne. "Den må dere ta godt vare på. I skogen finnes mange røtter og steiner som dere kan snuble i. Dere må følge nøye med på hvor dere setter føttene deres, og dere må alltid tenke

over hva dere gjør. Hvis noen av dyrene i skogen ber dere om hjelp, må dere bestandig gjøre det de ber dere om. Dere må passe på hverandre, og dere må være snille mot alle blomstene og trærne som finnes inne i skogen. Den magiske steinen vil dere komme til å trenge. Den kan oppfylle ett ønske, men husk, bare ETT ønske!" Barna så på hjorten. De tok imot hver sin stein og la den dypt nede i lommen. Så gikk de inn i skogen.

I mange dager og uker gikk de. De spiste av bærene i skogen, og de drakk vann fra de klare, sildrende bekkene som rant mellom trærne. Det var mange stier å velge mellom, og det var ikke alltid like lett å vite hvilken de skulle velge. Men med jevne mellomrom stod hjorten foran dem og viste dem veien. De var trøtte og slitne, da de endelig kom fram til en åpen slette.

Gjennom lysningen i skogen så de den. Hagen! Gutten kunne ikke tro at det var sant, og jenta måtte gråte en tåre. Endelig hadde de funnet den. De kjente en varm glede som spredte seg fra akkurat der det gjør vondt når man er lei seg eller når ting er urettferdige. Hjertene banket hardt og fort. De løp mot hagen. Brått stoppet de. Rundt hagen var det et stort gjerde. Det var laget av tusenvis av små hjerter. Men noe

var galt. Forferdelig galt. De så det samtidig begge to. Tett omkring alle hjertene hadde en stor edderkopp laget et tykt, ugjennomtrengelig edderkoppspinn. Nå voktet den nettet, klar til å angripe alle som måtte være dumdristige nok til å nærme seg.

"Hva skal vi gjøre?" Jenta så på gutten med store, tårevåte øyne. "Vi må..." Gutten stoppet midt i setningen. Ut av skogen fra alle kanter kom små gutter og jenter! Det var hundre, nei tusenvis av dem. Forundret så de på hverandre. Hva var dette?

En liten gutt brøt stillheten; "Jeg fulgte bare etter den store hjorten", sa han.

Det ble stille. Helt stille. Så var det som om luften fyltes av musikk. Akkurat da kom solen fram og hagen fyltes av et vakkert lys. Da kunne de se det. Tydelig. Rundt omkring i edderkoppsnettet hang gullmynter, tusenvis av gullmynter. Nå fikk sollyset dem til å skinne som juveler.

Barna løp mot gjerdet og strakte fram hendene. Tenk på alt de kunne kjøpe seg nå! Alt de ønsket seg! Ny sykkel, Playstation, lekebil, dukkehus...

Da bruste det gjennom luften. En varm vind strøk over barna. Der stod den, hjorten med kongekronen. Barna kjente en

Klar for å kurse i samliv

AV ANNA SIGRIDS DATTER HEEN

Første helgen i november arrangerte Populus sitt første kurslederkurs i samlivsprogrammet PREP. De ni personene som deltok er nå sertifisert for å ta i bruk programmet som tilbyr kunnskap og metoder for å styrke kommunikasjonsferdighetene, evnen til gjensidig forståelse og opplevelsen av samhørighet i parforhold.

FOLKEOPPLYSNING

Modum Bads Samlivssenter som har patent på PREP, er nøye med å påpeke at dette kurskonseptet ikke er terapi, men et virkemiddel i folkeopplysning, og derfor velegnet for folk som arbeider med voksenopplæring i frivillige organisasjoner. Fra Populus deltok representanter fra flere av våre medlemsorganisasjoner: Norges Kvinne- og Familieforbund (K&F) Norsk forening for Integrativ Terapi (NFIT), Libra Helse og Kostholdsorganisasjon og Norsk Forbund for Utviklingshemmede (NFU) foruten administrasjonen i Studieforbundet. Vi var åtte kvinner og en mann.

TILPASSET OPPLÆRING

I gode omgivelser på Emma gjestehus ved Sandvika tok de to kurslederne fra Samlivssenteret deltagere gjennom introduksjon i tematikken, åpnet for spørsmål og drøftinger, ga enkle veiledningspedagogiske råd og praktiske oppgaver for å klargjøre oss for oppgaven. I følge Modum Bad har PREP-kursene vært en aktiv bidragsyter til å forebygge familieoppløsning og samlivsbrudd.

Siden de ferske studielederne vil tilby kurs i egen medlemsorganisasjon, ble det lagt vekt på å kunne tilpasse det til behov og ønsker i de respektive målgruppene. Deltagerne ble utstyrt med fylldige kursmapper, råd for bruk av tekniske hjelpemidler og tipshefte for kursledere og arrangører. Alle fikk sertifikat og kursbevis. Deltagerne ble oppfordret til ikke å vente for lenge med å komme i gang. Da samlivskurs alltid kjøres med to kursledere og kursledere av begge kjønn, vil det i vårt tilfelle være nødvendig med forsterkninger fra Samlivssenterets kontaktnett av sertifiserte PREP-ledere for å kunne holde kurs.

KURSTØTTE

Forhåpentligvis blir ikke dette eneste gang Populus arrangerer kurslederkurs av denne typen. Tilskuddet til samlivskurs i frivillige organisasjoner som regjeringen ville kutte kan nå synes å komme på plass igjen etter budsjettforhandlinger med KrF. Da vårt kurs gikk av stabelen var dette høyst usikkert. Det ble derfor vedtatt en henstilling til Stortingets familie- og kulturkomité om å bidra til å få tilbake bevilgningen til slike samlivskurs. Se her:

HA KURS? TA KONTAKT!

Er det medlemsorganisasjoner i Populus som vil avholde samlivskurs, ønsker informasjon og råd i forbindelse med arrangementet eller trenger kursledere kan vi stille opp. Ta kontakt med oss i administrasjonen sentralt, dvs. Anna S. Heen, tlf. 24 11 14 50/55, anna@populus.no

merkelig følelse, akkurat som den man kjenner når man akkurat har gjort noe dumt. Så husket de det. Steinen! Samtidig puttet de hendene i lommene sine. Små barnehender foldet seg rundt runde, glatte stener. Øynene fyltes av glede. Sammen ønsket de: "Edderkoppspinn forsvinn, forsvinn. Lys og varme kom hit inn."

Sola lyste opp. Fra alle tretoppene kom fugler flyende.

Ekornene smattet høylydt og blomstene og trærne beveget seg som om de danset i vinden. Alle hjertene i muren rundt hagen skinte. I alle regnbuens farger lyste de. Edderkoppspinn hang tungt og livløst i lange floker. Det var bare å plukke det vekk. "Nå vil vi inn i hagen, lukk opp porten", ropte barna i kor. Hjorten med kongekronen så alvorlig på dem. "Dere skal få komme inn i hagen", sa den. "Men først må dere rydde her."

Barna var utålmodige nå. "Hvor lenge må vi vente?" spurte de. "Når alt edderkoppspinn er borte og dere har samlet sammen alle myntene og vasket alle hjertene, da skal jeg åpne porten for dere". Hjorten bruste gjennom neseborene sine, ristet kronen sin og så på barna. "Jeg vet at dere vil klare det", sa den med klar, dyp stemme. Jeg og alle vennene mine skal hjelpe dere og fortelle dere hvordan dere skal gjøre det." Barna så på hverandre. "Myntene skal dere legge i et stort skrin midt i hagen. Når dere trenger noe skal dere få akkurat nok mynter til det, men dere må alltid huske på at dere eier myntene sammen. Ingen får mer enn andre, for det blir urettferdig, og det gjør vondt, det vet dere." Barna bøyde hodene sine og noen gråt litt. "Løft hodene deres", sa hjorten. "Dere er mine venner. Dere skal få alt dere trenger." Med ett visste de det. De skulle klare det! De skulle rydde vekk alt edderkoppspinn og samle sammen myntene. De skulle dele, og de skulle få alle hjertene til å skinne vakkert igjen. "Ingen tid å miste!" ropte en av jentene. Kom igjen, nå begynner vi!"

Nettverkskonferanse i Thailand

22. – 26.januar 2007

AV PROSJEKTLEDER ANNE MARIT HOVSTAD

Hva kan kvinner bidra med i land som er rammet av krig og konflikt? Hvilke rettigheter har kvinner under slike forhold! 37 kvinner og en mann fra 11 forskjellige land i Asia og Midt-Østen samt deltakere fra Norge møttes til nettverkskonferanse i Chiang Mai i Thailand. Temaet for konferansen var FN's Sikkerhetsråds resolusjon SR 1325 – Kvinner, fred og sikkerhet. Resolusjonen handler om virkningen av krig og konflikt på kvinner og spesielt kvinner i krig. Hovedpunktet i resolusjonen er at den operative delen pålegger regjeringen å ta med kvinner i fredsprosesser, slik vi har sett i Afghanistan, Sri Lanka og Sierra Leone. Ifølge denne resolusjonen skal FNs medlemsland, FNs egne organer og andre sørge for at kvinnespørsmål kommer med i alle sider av konflikt-hindring, fredsbevaring og gjenreisning. Det er viktig at kvinner kommer sentralt med i freds- og sikkerhetspolitikken i alle land. En resolusjon ble utarbeidet på konferansen til bruk i de respektive land.

Nettverkskonferansen ble finansiert av Det norske Utenriksdepartement. FOKUS, sammen med organisasjonene i Norge og samarbeidspartnerne, hadde lagt opp programmet for konferansen. Women's Studies Center i Chiang Mai hadde bidratt til det lokale opplegget. Hver organisasjon i Norge som har partnere i de aktuelle områder, fikk anledning til å invitere med seg to representanter fra "sin (e)" organisasjon. For K&F sin del har vi for tiden kun en samarbeidspartner i Asia, og det er Nest på Sri Lanka. Priganiye og Eresha som begge er sentrale i Nest kom til konferansen.

De deltakere som var på plass søndag den 21.januar ble invitert med på en sightseeing i området, bl.a. til Doisuthep tempelet som er sett på som et av de mest hellige steder i Thailand. Tempelet ligger på ca. 1600 m over havet. Fra denne høyden var en fantastisk utsikt over Chiang Mai.

Styreleder i Fokus, Gerd-Louise, tar avskjed med Nasae Yapa i landsbyen Mae Luang.

Priganiye og Eresha fra Nest utenfor en restaurant på vei til Mae Luang.

Jessica Nkuuhe fra ISIS WICCE i Uganda var engasjert til å lede deltakerne gjennom konferansen. Innlegg ble holdt fra de forskjellige lands deltakere om deres erfaringer. Etter innlegg og foredrag var det gruppearbeid og diskusjoner. Workshops ble arrangert over to kvelder. Her ble vist filmer bl.a. fra bl.a. Sri Lanka.

I løpet av konferansen var det lagt inn besøk til Norske Kvinnelige Advokaters prosjekt i Mae Luang. Denne lille landsbyen ligger helt opp mot Burmas grense.

Prosjektet var paralegals, noe tilsvarende K&F's prosjekt i Kenya. Lederen av prosjektet der er Nasae Yapa som var en av tolv kvinner fra Thailand som var nominert til Nobels Fredspris 2005.

Nasae Yapa stiftet Forsamling for Innfødte stammefolk i Thailand. Hun tilhører Lahu stammen i Mae Luang, et folk som opprinnelig skal ha kommet fra Mongolia.

Dagene var innholdsrike og inntrykkene mange. Samtlige var engasjerte og positive, diskusjonene konstruktive. Vi hadde alle mye å lære av hverandre. Siste dagen ble brukt til å ferdigstille resolusjonen som det hadde vært arbeidet med gjennom hele konferansen. Den vil bli lagt ut på nettet.

Dersom du ønsker å vite mer om nettverkskonferansen i Thailand, gå inn på FOKUS sine nettsider: www.fokuskvinner.no.

Hjertelig gjensyn med WE-TRAIN, Bangkok

AV ANNE MARIT HOVSTAD

Vårt prosjekt i Bangkok ble offisielt avsluttet i 2005. Det var siste året Operasjon Dagsverk ga sin støtte til dette flotte prosjektet. Men i 2006 hadde vi fortsatt penger på konto som Akershus krets og Bleiker Kvinnegruppe hadde samlet inn. I samarbeid med Akershus krets besluttet internasjonalt utvalg å be WE-TRAIN utarbeide en prosjektsøknad på beløpet som var kr. 32.000,-. Henvendelsen ble besvart av prosjektleder Anne Marit Hovstad umiddelbart, behovet for prosjektstøtte er fortsatt stort. Maytinee Bonghsvej som er administrativ leder ved APSW hadde en ide som hun nå så mulighet for å sette ut i livet. Kvinnene/jentene ved krisesenteret som hadde vært utsatt for både voldtekt og annen grov vold trengte hjelp til å bearbeide sine traumer. Og hva er vel bedre enn å gjøre noe selv? Hun valgte ut 20 kvinner i forskjellig alder, ga dem et kamera for at de skulle ta bilder, skrive en historie knyttet til symbolikken i bildet og på den måten få en forståelse av seg selv og det de hadde vært gjennom. Resultatet ble flotte bilder som på hver sin måte ga uttrykk for den enkeltes bakgrunn. Det ble også laget en utstilling av bildene som står i hallen i WE-TRAIN. Prosjektet heter "Photo Voice – A Better Tomorrow". Prinsessen av Thailand som er WE-TRAIN's høye beskytter besøkte utstillingen da den ble satt opp, og

hun hadde vært tydelig rørt og begeistret. Bildene er også laget til postkort som kan kjøpes hos internasjonalt utvalg. En katalog over bildene med historiene er også tilgjengelig.

Det var i forbindelse med deltakelse på nettverkskonferansen i Chiang Mai at jeg fikk anledning til å besøke WE-TRAIN i Bangkok på min vei tilbake til Norge. Jeg bodde på WE-TRAIN's Guesthouse i to dager for å få anledning til igjen å få se alt som rører seg på området. Her er mange aktiviteter, både for ungdom, kvinner og barn. Barnehagen og spebarnstuen ble besøkt og de er så skønne alle sammen. Jeg fikk også en omvisning på voldtektssenteret som åpnet i 2004. Voldtektssenteret har gitt hjelp til mange kvinner.

En ville tro at et land som Thailand

som fremstår som relativt velstående i forhold til mange andre land i dette området, ville bidra med mer midler til et så viktig foretak som krisesenter og voldtektssenter. Men da jeg spurte Maytinee om bidraget fra staten, svarte hun at det beløp seg til kun 7 %.

Jeg fikk også den glede å bli invitert til lunsj hjemme hos Maytinee og familien hennes. Hun og Suteera (APSW's president) er to imponerende damer som gjør en imponerende innsats for kvinner i Thailand, både ved sitt arbeid i WE-TRAIN og i forhold til lobbyvirksomhet overfor myndighetene i landet. Akkurat nå arbeider de for at flere kvinner stiller til det valget som skal være i Thailand, forhåpentligvis til høsten.

Etter statskuppet arbeides det med en ny grunnlov som skal være ferdig til valget.

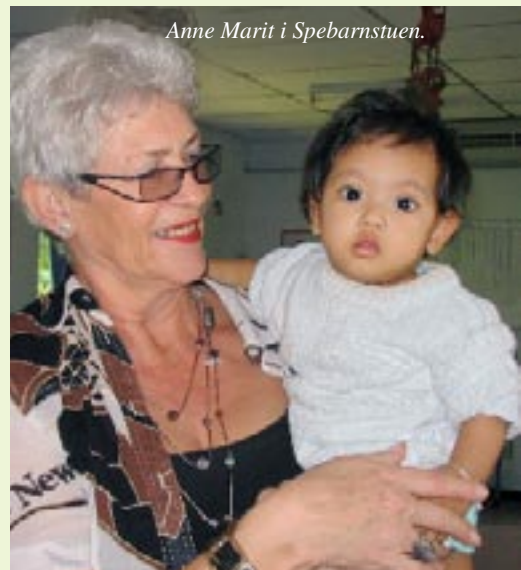
Hjerteknusere i barnehagen.

Maytinee og Anne Marit foran en fotoutstilling.

Anne Marit i Spebarnstuen.

Nytt fra Miljø- og forbrukerutvalget:

UTVALGET HAR I DET SISTE SVART PÅ TRE HØRINGER:

1. Miljømerking av oppvaskmaskiner.
2. Miljømerking av leketøy.
3. Forskrift om nasjonale bestemmelser om detaljhandel i henhold til forordning (EF) nr. 853/2004 artikkel 1 nr. 5.

Norges Kvinne- og familieforbund støtter alle forbedringer av miljømerking.

Siste høring omfatter detaljhandel med animalsk næringsmidler generelt og detaljhandel med rå melk spesielt. Vi støtter forslaget om nasjonale bestemmelser som gjør det enklest mulig å produsere og omsette varer lokalt. Generelle krav om produksjonshygiene skal følges og blir kontrollert av Mattilsynet.

Aktuelt for tiden er fokus på kosthold etter julefeiringen og klimaendringer:

SUNDT KOSTHOLD

Utvalget har prøvd å sammenfatte noen "ekspertuttalelser":

- Spis minst mulig fett og sukker.
- Spis mye fiberrik mat.
- Husk "5 om dagen" (frukt/grønnsaker/usukret juice).
- Det er bedre med flere små måltider i løpet av dagen enn noen store.
- De fleste kan klare seg med færre kalorier (mindre mat). Behovet avtar med alderen.
- Ikke glem mosjon.

KLIMAENDRINGER

Årsakene til hva de skyldes diskuteres, men vi kan uansett alle bidra til å minske forurensingen. Her er noen forslag, fint om du finner enda flere:

- Tenk sparetiltak i forhold til strømforbruk, også varmt vann. Slå av lys og ovner i rom som ikke brukes.

Prøv sparedusj.

- Kildesorter avfallet der det er mulig.
- Reparer ødelagte klær og utstyr framfor å kjøpe nytt.
- Gi bort tjenester og opplevelser som gave, i stedet for ting.
- Reserver deg mot postkassereklame.
- Benytt kollektivtransport eller organiser kameratkjøring. Sykle eller gå, hvis mulig.
- Dra på tur i nærmiljøet.
- Handle i nærbutikken. Unngå bæreposer av plast, eventuelt bruk dem mange ganger.
- Unngå bilen på korte turer.
- Ta av takgrind og takboks når de ikke brukes, så sparer du drivstoff.
- Velg produkter med miljømerke. Unngå engangsprodukter. Velg varer av god kvalitet.
- Vær en bevisst forbruker!

(Fritt etter Grønn Hverdag)

Wenche Berg Stuenes,
utvalgsleder

"Det er ikke det du gjør en gang iblant, det er det du gjør dag ut og dag inn som gjør forskjellen."

(Genny Craig)

LODDSA LG I 2007?

10 % rabatt på alle typer lodd

Ringen Forlag AS har i løpet av ca. 35 år utviklet et solidt og mer enn 50 år gammel tradisjon som utgivelsesforlag for mange frilands- og naturbøker i Norge.

Norges Kvinne- og Familieforbund har tegnet avtale med Ringen Forlag om gunstig pris på litteratur forvinnerne som lodd til lagene eller andre samarbeidsprosjekter.

- Loddet av NKF får 10 % rabatt på alle Ringen Forlag produkter
- Loddene blir levert på post

Ring oss gjerne for en bestilling på 06 23 03 51 51

Se våre produkter på www.ringen.no

Eit varmt skulemåltid?

Det er på mange måtar godt at me har fått att eit flott Kvinner & familie. Då kan me drøfta aktuelle saker i organisasjonen. Eg var so heldig at eg var delegat til landsmøtet i Drammen. Det var på alle måtar eit fint landsmøte. Dei fleste sakene vart stemd over utan at sinn vart sett i kok, men då me kom til sak 8 frå Snarøya K&F-lag/ Akershus krets om skulemåltid, vart det tempertur i debatten. Dei ynskte at Norges Kvinne – og Familieforbund skulle gå inn for servering av eit varmt skulemåltid til alle elevar i grunnskulen. Saka vart ikkje støtta. 28 stemde for og 37 stemde mot. Men det kom eit benkeframlegg med denne ordlyden: ”For å oppnå målet/hensikten med varm lunsj som et gode for våre barn, foreslås at man arbeider med delmål og da 1. delmål = innføre gratis frukt/grønt og eventuelt et kaldt måltid. 2. delmål (etter at 1. delmål er oppnådd), arbeide for innføring av varmt måltid. Dette framlegget vart støtta med 53 stemmer for og 12 stemmer mot.

Dei som ivrar for å få eit varmt måltid i skulen, seier mellom anna at dei vil vita kva borna et. Men eg vil hevda at norske foreldre veit kva borna et. Dei lagar nistepakka sjølv, gjerne med heimebaka brød og med frukt eller grønnsaker attåt.

I staden for at dei som flyttar til landet vårt lærer seg våre skikkar, pressar dei på for å endra levestiltingen vår. No er det nistepakka som må fjernast og bytast ut med middagsrettar!

Eg trur nistetradisjonen er sunn, som sunn mat og av mange andre sunne grunnar.

Her til lands har me med oss nistepakka på tur, på arbeid og på skulen. Ei matpakke heimafrå med godt pålegg med frukt eller grønnsaker attåt har vore vanleg i generasjonar bakover, og framleis sit borna i klasserommet og kosar seg med nista medan læraren les høgt for dei i storfri-minuttet.

Dersom det er naudsynt med opplæring i denne norske tradisjonen, vil det vera eit fint tiltak for skuleheim-samarbeidet.

Nistepakka saman med frukost om

morgonen er eit fint kosthald. Det er naturleg at det vert severt frukost samstundes som matpakka vert laga. Når foreldra smør matpakka, kan dei taka omsyn til allergi og intolleranse hjå barnet i val av brød, pålegg, frukt og grønnsaker, og dei kan velja den mengda dei veit barnet greier eta og som det likar.

Skal borna no ha 2 middagar om dagen, eller skal middagen i heimen ut? Det vil bety endring av prinsipp i forbundet der me hevda familiens betydning og familien som viktigaste byggjestein i samfunnet.

Me er vel samde om at middagsmåltidet er viktig av svært mange grunnar: ærnæringsmessig, læring av matkultur, læring av bordskikk, samhandling i heimen og for familie-samværet. Eg ynskjer ikkje at meir ansvar skal overførast frå heimen til institusjonen skulen.

Matpakketradisjonen er tilpassa vårt samfunn med ein framtrekande likskapstanke. Alle har råd til å laga ei sunn matpakke og alle foreldre klarer det. Sosial – og helsedirektoratet har internettsider med fine matpakketips for foreldre som vil nytta seg av det.

Då debatten om skule for 6-åringar pågikk, vart det hevda at skular ikkje skulle leggjast ned som fylgje av kostnaden kommunane fekk med dette vedtaket. Men eg reknar med at mange kjenner til skular som vart nedlagde nettopp som fylgje av vedtaket.

Dersom det no vert krav om kjøkken og matsal på alle skular frå høgskule til lågland, frå innte fjordarm til ydste nes, kjem dette til å føra til endå meir skulesentralisering. Og dessutan vil logistikken rundt varelevering og trafikk til kvar skule endrast samanlikna med den enkle nistepakka som no ligg i kvar skulesekk.

For å få sunnare born, bør K&F heller motarbeida at det vert lengre og lengre skuledagar. Debatten om varm mat høyrer saman med politisk ynskje om heildagsskulen. Ei arbeidsgruppe i Ap vil også ha endå lågare skulestart. K&F bør arbeida for kortare skuledagar slik at borna kan koma heim og ut til lek og aktivitetar.

Det vert hevda at skuleprestasjonane skal betrast om skulen serverer eit

varmt måltid. Kan nokon visa til resultat som viser at svenske og engelske skuleborn er meir skuleflinke enn norske?

Det vert hevda at England og Sverige no satsar på mat i skulen, men det har dei gjort lenge, men no har dei oppdaga at dette ikkje er sunt. Det er det debatten dreier seg om. Jamie Oliver i England har fått temaet opp på den politiske saklista fordi skulemåltidet er så dårleg!

Det er vel også ofte slik at til dømes svensk skulemat kan vera like lite glamorøs som ei norsk matpakke.

Ingen kan vera usams med ”Skulematens venner” at næringsinntak og matvaner er viktig for barn og unge. Det veit alle, men me treng ikkje den svenske eller engelske modellen.

Ein bør krevja matro i klasserommet og at læraren sit i klasserommet medan nista vert eten, at ho får tid til høgtlesing, skaper trivsel og ser til at alle får tid til maten sin.

Nokon trur at det hjelper mot fedme å innføra eit varmt måltid til. Men Norge har Europas slankaste befolkning. Det fins dobbelt så mange overvektige svenske kvinner som norske i fylgje eit avioppslag. Det kan sikkert ha ulike forklaringar, men to middagsmåltid kan kanskje vera ei årsak.

Matserveringa for dei gamle på institusjonane har endra seg. Kjøkkenet har vorte sentralisert. Attende til institusjonen kjem frosen eller vakumpakka mat som vert oppvarma. Slik kan serveringa på skulane også verta dersom kommunane får pålegg om å taka over serveringa i matfriminuttet.

Om det går slik at det vert middagsservering på skulen, gratis eller betalt av foreldra, reknar eg med at mange likevel vil velja å senda matpakke, frukt og grønnsaker med barnet på skulen.

Svanhild Haugen

Gjenbruk og rettferdig

“Mange av lokallagene våre har i årevis arrangert bruktøysalg og salg av brukte leker og sportsutstyr. Vi har, på alle plan, en lang tradisjon i forbundet vårt i forhold til miljøbevissthet.

AV TORIL SONJA GRAVDAL

Vi har rettet fokus mot forbruk, naturens tålegrense, miljøgifter og biologisk mangfold, bare for å nevne noe. Vårt engasjement i internasjonale prosjekter står også i klar sammenheng med disse sakene. Det handler rett og slett om den jorda vi lever på i aller videste forstand. 7 juni 2005 skrev vi, sammen med 50 andre frivillige organsisasjoner, under på ”Avhengighetserklæringen” som er et fellesopprop om forandring. Noen av setningene vi skrev under på var: ”Vi er avhengige av Moder Jord. Alle har vi behov for en levende jord. Vår sårbare klode er avhengig av at hver enkelt tenker gjennom måten vi handler på, slik at jorden holdes fruktbar og i balanse.” ”Vi er avhengige av fellesskapet. Alle har vi behov for å være en del av helheten og høre til i et mangfoldig samfunn bygget på solidaritet og fellesskap. Den enkeltes trygghet avhenger av at det finnes et fellesskap der mange tar ansvar, og der det er tillit og gjensidighet

I begynnelsen av februar i år var så heldig å bli invitert til miljømøte i Akershus krets. Kretsens miljøkontakt, Brit Christensen, har i flere år vært svært engasjert i miljøspørsmål. Særlig har hun ønsket å rette fokus mot miljøvennlig forbruk. Denne kvelden var medlemmer og andre interesserte velkommen til Peisestua i kulturhuset ”Kolben” i Kolbotn.

I Oppegård kommune ligger OMA Butikken, en bruktbuikk i kommunal regi. Daglig leder Kato Wollseth, kunne fortelle om en stor suksess da han snakket om ”Fra gråstein til gull”, - historien om et prosjekt, som i tillegg til å være et alternativ til ”bruk og kastholdninger”, også betyr svært mye i forhold til rehabilitering av mennesker som av forskjellige årsaker har havnet

utenfor det ordinære arbeidslivet. Det er litt over ett år siden butikken åpnet, og man har iløpet av den tiden som har gått opplevet en stadig økning i omsetningen. Varene som kommer inn er ofte av svært god kvalitet, derfor er også noen kunder nærmest for ”stamkunder” å regne. De vet at de finner mye bra her. Møbler renses før de selges videre og det foretas småreparasjoner dersom dette er nødvendig. Og prisene – de holdes på et nivå som gjør handelen interessant for alle. Utvalget av sykler er særdeles bra. Flotte, nesten nye sykler kan kjøpes av dem som ønsker. Kanskje er det bare et dekk som trenger lapping før sykkelen er perfekt. ... Lignende butikker finnes også i andre kommuner, blant annet i Bærum, der Miljøverkstedet Mølla har opplevet stor suksess i de årene de har drevet.

Gjenbruk er i vinden. Fretex, som i sin helhet eies og drives av Frelsesarmeen, har sin selvfølgelig plass forreste rekke når det gjelder å bruke klær, møbler og andre ting om igjen, og om igjen. Hver dag får de inn svimlende 10-15 tonn klær til sortering og gjenbruk. Det er fantastisk at folk velger å gi sine avlagte klær til et godt formål, men det er samtidig et tankekors at vi faktisk forbruker så mye. Visste du at bommulsproduksjon krever opptil 29 000 liter vann pr kilo stoff som produseres? Visste du at bomull, til tross for at denne dyrkingen bare foregår på 5% av jordas dyrkede areal, står for 25 % av insektsmiddelbruken? Det skal ikke så mye fantasi til for å forstå at klesproduksjon, selv om den kan bety arbeidsplasser i fattige land, også påfører folk og miljø store belastninger.

Fretex har, ved siden av de ordinære gjenbruksbutikkene, også funnet sin egen nisje. Gjennom Fretex Redesign lages spesialdesignede klær og

bruksgjenstander. På Grünerløkka i Oslo finner man en egen butikk som selger disse produktene. Noen av dem kan også kjøpes i andre butikker spesialisert for designkonfeksjon. Til møtet i Kolbotn kom designer Katarina Grønmyr direkte fra Paris, der hun tidligere har jobbet for store og anerkjente motehus. Med seg hadde hun et utvalg av produkter sydd av klær som har kommet inn til Fretex’ store sorteringsanlegg. Klærne som brukes til dette er slike som har en eller annen defekt. Tanken om å starte denne produksjonen vokste ut av en frustrasjon over de ubenyttede resursene som ligger i ting som er litt ødelagt, men som likevel har et stort potensiale for gjenbruk.

Dersom alle mennesker skal forbruke like mye av jordas naturressurser som vi gjør i den vestlige del av verden, trenger vi i overkant av 3,5 jordkloder. Det synes derfor klart at vi står overfor et valg: Vil vi fortsette med vårt forbruksmønster, med en total ødeleggelse av jorda som følge? Eller vil vi endre oss, dele godene med resten av beboerne på denne kloden og dermed redde jorda for framtidige generasjoner? Det siste alternativet medfører, i tillegg til en endring av forbruksmønster, at vi etablerer en fullstendig vilje til å ta hensyn til miljøet når vi produserer mat, forbruksvarer og tjenester, at vi er villige til å gi oppvinne i stedet for å produsere søppel og at vi gjør drastiske endringer i forhold til bruk av fossilt brensel. Ingen kan lenger unngå å ta inn over seg det alvorlig som tegnes av utfordringene vi står overfor i forhold til miljøet. Vi har unektelig et stort ansvar. Til tider kan det virke nesten overveldende. Likevel velger de fleste av oss å tro at det nytter. Håpet blir umåtelig viktig for oss.

Og håpet var noe av det som kom

handel

tydelig til syne når Bjørn Tore Heyerdal fortalte historien om Max Havelar, som er en uavhengig merkeordning for varer produsert av bønder og arbeidere i fattige land.

"Fairtrade" er blitt et begrep som mange etter hvert kjenner. Merket garanterer at bøndene har fått en mulighet til å forme sin egen fremtid, uten å være avhengige av bistand. Kaffebonden Isaiaz Martinez i Mexico har uttalt: "Vi trenger ikke almisser, vi er ikke tiggere. Hvis vi får en anstendig pris for kaffen vår kan vi klare oss uten veldedighet." Max Havelar kaffe kan man nå få kjøpt i mer enn 500 butikker over hele Norge. I tillegg finnes en rekke andre varer merket med Max Havelar kontroll-merke, blant annet te, bananer, sukker, juice, sjokolade og roser. Som Bjørn Tore sa: "Hver dag har vi mulighet til å ta noen små valg som fører til store forbedringer i andres liv."

Siste foredragsholder på dette flotte og informative miljømøtet ble holdt av Erlend Hermansen i Grønn Hverdag. FN's klimapanel sier i sin nyeste rapport at menneskelig aktivitet med stor sannsynlighet har bidratt til klimaendringene. For å unngå ytterligere global temperaturøkning må utslippene av klimagasser reduseres. Her er Grønn Hverdags ti beste tips til hvordan DU kan bidra til å få ned klimagassutslippene: Dropp noen flyturer. Av transportmidlene vi bruker, er det flyet som slipper ut mest klimagasser. Gå eller sykle på småturer. 30% av all bilkjøring i Norge er turer på under tre kilometer. Lar alle bilen stå på disse turene, sparer vi atmosfæren for CO2 tilsvarende 1/3 Mongstad-gasskraftverk. Kjør kollektivt til og fra jobb. Spis mindre kjøtt. Salget av kjøtt har økt med 15 prosent de siste ti årene. Storfe er blant de verste kildene til utslipp av metan,

den nest farligste klimagassen.

Produksjon av et kilo storfekjøtt slipper ut 22 kilo klimagasser tilsvarende CO2. Spar strøm. Den mest brukte strømkilden i Norge er vannkraft. Vårt stadig økende strømforbruk sørger imidlertid for at fossile energikilder som for eksempel gasskraft er på vei inn. Disse medfører betydelige CO2-utslipp. Bruk biobrensel i stedet for oljefyring. Ved, flis og pellets produsert av halm og andre planterester kan erstatte fyringsoljen, og biobrenselet øker ikke mengden CO2 i atmosfæren siden utslippene fra forbrenningen bindes opp når nye trær eller planter vokser opp igjen der de gamle stod. Kjøp kvalitet og ting som kan repareres. Det private forbruket har økt med nesten 50% de siste 15 årene. Ved å reparere det vi har og velge kvalitet når vi kjøper nytt, kan vi kjøpe færre ting og dermed bidra til mindre

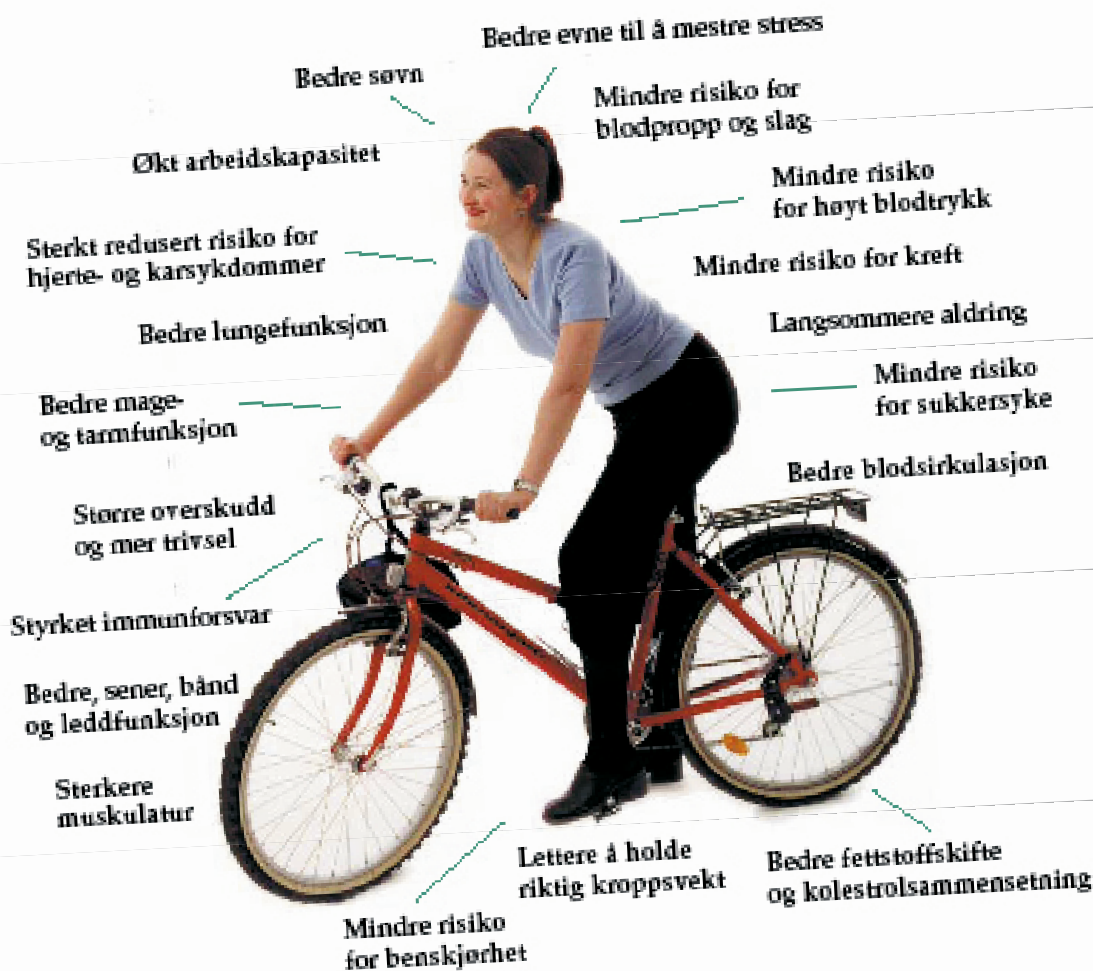
klimagassutslipp forårsaket av produksjon og transport. Gi bort opplevelser og tjenester

Produksjon og transport av de tingene vi omgir oss med er medvirkende til utslipp av klimagasser. Kjøp brukt. Det er miljøvennlig og klimavennlig. I tillegg til bruktbutikker og loppemarkeder finnes det nå et stort marked for kjøp og salg av brukte ting på internett. Ta vare på PC'en din. For å produsere en stasjonær PC med skjerm går det med 240 kilo fossilt brensel, som gir et utslipp på mer enn 700 kg CO2 - omtrent like mye som en personbil slipper ut på 380 mils kjøring.

Helse i hvert tråkk

Velg sykkel - eller gå - når det er mulig!

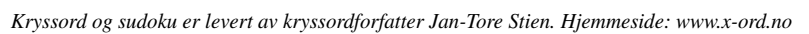
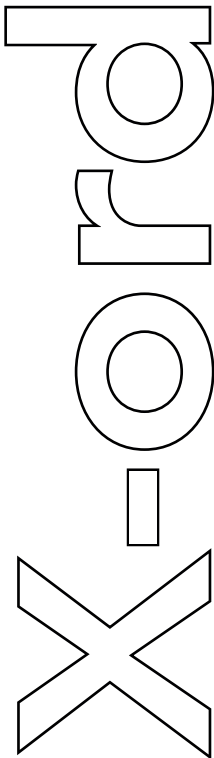

Å sykle og gå er godt både for deg og miljøet. Biltrafikken forurensar og gir støy- og helseplager for flere hundretusen mennesker her i landet, særleg i tettbygde strøk. Biltrafikken gir også store utslipp av klimagassar. Når du sykler og går, forurensar du ikkje. Samtidig bidrar det til å holde deg frisk.

Foto: Håvard Sebo

Kilde: Professor Sigmund B. Strømme

Produsert av Norges Naturvernforbund med støtte fra Miljøverndepartementet.

kvinner&familie 51

Speltbrød

Tilberedningstid: 30 minutter + heving
2 store brød

25 g gjær
1 dl appelsinsaft
9 dl lunkent vann
3 ts salt
1 kg siktet speltmel
500 sammalt speltmel
2 dl havregryn
1 dl sesamfrø

- Rør ut gjæren i appelsinsaft og det lunkne vannet. Ha i resten av ingrediensene og elt deigen godt sammen.
- Dekk til med plast og la deigen heve et lunt sted i 2 timer.
- Ta deigen ut på en melet arbeidsbenk og elt den godt sammen. Del deigen i to og form brødene. Legg brødene i smurte former og dekk til.
- La heve i 30 min.
- Stekes på 200 grader på nederste rille i ovnen i 50-60 minutter.

Neslesuppe

1 ss smør eller margarin
2 ss hvetemel
12 dl forvellingsvann tilsatt kjøttkraft eller buljong
salt og hvit pepper etter smak
kjørvel eller fennikel kan tilsettes
½ - 1 dl fløte

- Smelt smøret, rør inn melet og spe med kraft. Nesle og evt. kjørvel/fennikel finhakkes og kokes i suppa i 5 minutter.
- Smak til med salt og pepper og jevn med fløten.
- Serveres med kokte egg eller kjøttboller.

Auraen

- vår personlige regnbue

Av TORIL SONJA GRAVDAL

Alle mennesker har et regnbuelignende energifelt rundt seg som kalles "aura". Dette er noe man har kjent til i flere tusen år. Alle har vi vel sett malerier der mennesker har en gylden glorie rundt hodet. På bilder fra middelalderen kan vi se at kunsten ofte har malt auraen også rundt kroppen til viktige religiøse personer. Mange mennesker er i stand til å se dette energifeltet med det blotte øye, og noen hevder at dette er en evne alle mennesker er istand til å utvikle. Det finnes også spesielle kameraer som kan fotografere auraen. Auraen har ingen fast farge eller form. Den varierer fra menneske til menneske, og den gjennomgår en modningsprosess ettersom vi utvikler oss fra barn til voksne mennesker.

Auraen er knyttet til kroppen ved hjelp av personlige energifelt som kalles "chakraer". Dette er opprinnelig et indisk ord som betyr "lyshjul", - en fin beskrivelse på hva et chakra er, ettersom hvert chakra ser ut til å rotere som et hjul eller en virvel. Hvert chakra har sin egen farge.

Det enkelte chakra påvirker sine spesielle deler av kroppen, og det er viktig for oss at chakraene våre er i balanse. Ubalanse i ett eller flere chakraer påvirker helsetilstanden og vår opplevelse av velvære. Det finnes mange øvelser man kan gjøre for å gjenopprette og ta vare på balansen i

chakraene. Noen retter seg direkte mot det enkelte chakra, mange retter seg til den helheten som vi alle er. Chakraene har også sin egen lyd, noe som ofte benyttes i meditasjon. Man gjentar da de spesielle lydene igjen og igjen for å stimulere "energifyten" i chakraene.

Det skal ikke så mye til for å holde auraen i god stand. Det er viktig å leve stabilt, være i aktivitet og samtidig passe på å få nok hvile og rekreasjon. Det er helt avgjørende med frisk luft, siden den renser lungene for forurensende stoffer og tilfører blodet nytt oksygen. Derfor er det et god medisin for auraen at vi går tur. Sollys er også viktig. Det samme er det vi spiser. Fukt og grønnsaker inneholder antioksidanter som hjelper kroppen vår å kvitte seg med giftstoffer. Derfor spiller slik mat, sammen med nok rent vann å drikke, en viktig rolle for at vi skal ta vare på en sunn aura. Latter er også en flott måte å gi auraen ny energi på. Latter åpner lungene, masserer mellomgulvet og styrker immunsystemet. Hos mennesker som er friske er auraen sterk og vibrerende og har klar farge, mens den hos en person som er syk er svakere og har blek farge. Det er som om den har mistet en del av energien sin.

Auraen vår er ikke noe "mystisk" og fremmed. Det handler rett og slett om energi og livskraft.

*Kilde: "Les din aura"
av Jane Struthers*

Nytt fra Beredskapsutvalget

KJEVIKSEMINARET

Vi hadde gledet oss til å invitere alle til seminar på Kjevik tidlig i år, men det har vært vanskelig å få plass på Kjevik, så vi har nå bestemt at vi utsetter seminaret til høsten. Vi har arbeidet med å få forelesere om ambulanseberedskap, sesjon / verneplikt for kvinner og om Folk og Forsvar.

Vi vil gjerne ha innspill fra dere om hva dere ønsker å høre om på seminaret til høsten.

REFLEKSVESTER

Beredskap er jo å forberede seg på det som kan skje i morgen, og vi kan alle gjøre noe.

Alle vet at det fra 01.03. er påbudt med refleksvester i bilen. Disse kan redde liv når en oppholder seg i mørket i forbindelse med trafikkuhell eller motorstopp. Mange land har allerede hatt dette påbudet.

La oss i K&F gå foran med et godt eksempel: Legg vestene synlig i bakruten, så ser mange dem og blir kanskje motivert for å skaffe seg vester selv.

SMITTEVERN

I forbindelse med fugleinfluensaen i fjor, rådet vi alle til å vaske hendene grundig med såpe og mye vann ofte, etter toalettbesøk, før all matlaging og når vi har vært i kontakt med folk med smitte av ulik slag. Nå herjer influensaen og forkjølelser, og du kan spare deg og familien for mange plager hvis du følger dette hygienerådet.

Bruk gjerne trefjeler- de skal være mer hygieniske enn plastfjeler, og vask eller bytt kniver og all redskap som er brukt til kjøtt / høns før du benytter dem til annet.

Trekningliste - før-landsmøtet-lotteriet

VI HAR FORETATT TREKNING I FØRLANDSMØTELOTTERIET, OG DE HELDIGE VINNERNE BLE:

Koffert-	Jorunn Husby Nekstad	6530 Averøy
K&F' tulipanvase	Torill Barane	5443 Bømlo
Gave fra Byggern	Anne Marit Hovstad	4885 Grimstad
" "	Hjørdis Hordvik	5267 Espeland
K&F's tursekk	Anne Marit Hovstad	4885 Grimstad
2 sofaputer	Hansine Nystad Valberg	8370 Leknes
Hvitt sjal	Guri Ramsvik Romfo	6683 Vågland
K&F's krystallskål	Lille Heimdal	4760 Birkeland
Bilde fra Latvia	Grinde og Årek K&F	5570 Aksdal
Bok-Atlantehavsveien	Grete Nordbæk	2408 Elverum
" " "	Kjellfrid Natland	5268 Haukeland
Hårføner	Eldrid Hodneland Rasmussen	Bergen
Duk	Haldis Flotve	5630 Strandebarne
Håndlagede kort	Sigrunn Strøm	5318 Strusshamn
" "	Amalie Waagen Jørpeland	6530 Averøy
" "	Irene Halland Bjørgen	
" "	Elly Due Olsen	4056 Tananger
Smykkesett	Tobias Hagen	Rognan
Oriflameprodukter	Irene Sandvik	6494 Veveang
" "	Nicolai M. Jørgensen	8056 Saltstraumen
Blå K&F -genser	Anny Fortlen	Bolstadøyri
Diktbok-Til en søster	Marius Romfo	6683 Vågland
Babyprodukter	Kari F. Gjølstein	Kyte, Voss
Diktbok-Hulter til bulter	Edle Chr. Kolltveit	5416 Stord
Terrakottabilder	Beate Engjadal	1369 Stabekk
" "	Jonas Rasmussen	Bergen
K&F-nett m/kalender	Rognan K&F	Rognan
" "	Ivar Berntsen	8400 Sortland
" "	Viktoria Skjelstad	8056 Saltstraumen
" "	Tone Salbakken	5292 Storebø
" "	Vigdis Sande	6082 Gursken
K&F silkeskjerf	Venke Engenes	5318 Strusshamn
" "	Kristine Tørum	5318 Strusshamn
Hvit K&F t-skjorte	Åse Skarvøy	6494 Vevang

Rett trekning bevitnes: Sentralstyret

Medlemskontingenten 2007

Av ANN-LOUIS NORDSTRAND

Utsendelsen av kontingenten for 2007 gikk dessverre ikke helt som den skulle. Noen dager etter utsendelsen, ble det oppdaget en trykkfeil på giroene. Denne feilen kunne føre til at de som betalte med brevgiro eller over skranke i bank ble trukket kr 4160,- i stedet for korrekt kontingent, kr 416,-. For de som betalte på nettbank hadde ikke dette noen konsekvens.

Trykkfeilen ble funnet da den første filen med betalingsinformasjon kom fra banken. Da så man at det var flere innbetalinger på kr 4160,-. Etter raske undersøkelser ble det konkludert med at feilen lå hos trykkeriet som vår underleverandør Mereo brukte.

I denne situasjonen fant vi at den beste løsningen var å straks sende ut ny giro til alle medlemmer med informasjon om hva som hadde skjedd. Betalingsfilen fra banken ble sjekket hver morgen, og de av dere som ble trukket for mye fikk tilbakeført overskytende med en gang.

Men – vi var ikke ferdige med saken der, dessverre. I pakkeprosessen ble et ukjent antall giroer pakket dobbelt. Noe som betydde at mange medlemmer mottok sin giro og i tillegg giroen til et annet medlem, mens noen da ikke fikk sending nummer to.

Mereo, som håndterer medlemsregisteret vårt, har sjekket bankfilene jevnlig for å være sikker på at ingen belastes med feil kontingentsum.

Kostnadene ved dette ekstraarbeidet er selvsagt ikke belastet K&F.

Vi beklager den ulempe denne trykkfeilen har medført.

"Hver person har en grunnleggende anstendighet og godhet i seg. Hvis han lytter og handler etter den, gir han en god del av det verden trenger mest. Det er ikke vanskelig, men det krever mot. Det krever mot av et menneske å lytte til sin egen godhet og handle på den."

(Pablo Casals)

Kurs i emosjonell førstehjelp

KFB fylkeskomite Oslo og Akershus arrangerer kurs i emosjonell førstehjelp 12. Mai, sentralt i Oslo.

Foredragsholder Toril Bjørken Sørholm. For nærmere opplysninger og påmelding, kontakt KFB's organisasjonssekretær Hanne Gaarder tlf, 22421912 eller NFF Oslo krets v/ Marit Warne tlf. 22620168 / 48069557.

Årets gave:

K&Fs Familiekalender for alle som bor sammen

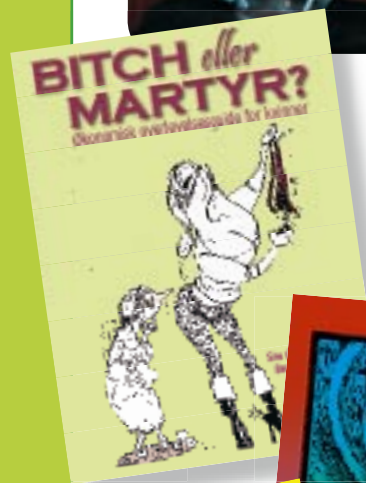
K&Fs Familiekalender hjelper deg å holde orden på avtaler, fødselsdager, merkedager, innkjøp, fritidsaktiviteter, foreldremøter, reiser, fornøyer og alt annet du ellers ikke greier å holde rede på, for eksempel tannleger og frisører.

Det er kunstneren Sissel Strand fra Nordstrand i Oslo som har formgitt kalenderen.

Den utgis av Forlaget Kvinner & familie.

Familiekalenderen koster 100 kroner og selges til inntekt for Norges Kvinne- og Familieforbund.

Bakerst i kalenderen er det en grei ukeoversikt hvor man kan føre inn alle faste aktiviteter. På en enkel måte kan man finne frem til dagens faste poster. Familiekalenderen er i salg nå og kan bestilles fra Norges Kvinne- og Familieforbund.

Materiell fra Norges Kvinne- og Familieforbund

PROFILERINGSARTIKLER MED EMBLEM: NORGES KVINNE- OG FAMILIEFORBUND

- ☐ Pulsvarmere (E) kr. 200,-
- ☐ Collegegenser, blå, lite farget emblem kr. 250,-
- ☐ Ny T-skjorte hvit m/lite farget emblem kr. 130,-
- ☐ T-skjorte sort m/hvitt stort emblem str. M, L kr. 130,-
- ☐ T-skjorte sort m/hvitt stort emblem str. XL, XXL kr. 130,-
- ☐ Nett i bomull m/skulderhank, sort m/hvitt trykk kr. 50,-
- ☐ Ryggsekk sort m/hvit emblem kr. 350,-
- ☐ K&F skjerf, orange m/sort emblem, 52X52 cm. kr. 40,-
- ☐ 1 pk. á 10 stk. kr. 350,-
- ☐ K&F skjerf, hvit m/sort emblem, 34X166 cm. kr. 130,-
- ☐ Smykkenål i sølv kr. 328,-
- ☐ K&F-pin kr. 16,-
- ☐ Bordfane m/farget emblem kr. 90,-
- ☐ Stativ til bordfane kr. 100,-
- ☐ Barnas budstikke kr. 20,-
- ☐ Aktivitetskalender kr. 100,- inkl. porto
- ☐ 1 pk. á 5 kalendere kr. 350,- inkl. porto
- ☐ Lagledernål kr. 190,-

ARTIKLER FRA MAGNOR GLASSVERK M/EMBLEM: NORGES KVINNE- OG FAMILIEFORBUND

- ☐ Liten krystallskål (A) kr. 200,-
- ☐ Krystallskål (A) kr. 350,-
- ☐ Tulipanvase, klart glass, kr. 498,-
- ☐ Tulipanvase, blått glass, kr. 498,-

SKRIVEPAPIR, KONVOLUTTER O.L. M/EMBLEM: NORGES KVINNE- OG FAMILIEFORBUND

- ☐ Skrivepapiir m/emblem A4, farger, 50 ark kr. 100,-
- ☐ Skrivepapiir m/emblem A4, sort/hvit, 50 ark kr. 50,-
- ☐ Møteplakat, A4. 4 farger 50 stk. kr. 100,-
- ☐ Konvolutter m/emblem C5 format, 50 stk. kr. 60,-
- ☐ Diplom, A4, ferskenfarget, kr. 15,-

ETIKETTER M/EMBLEM: NORGES KVINNE- OG FAMILIEFORBUND (kan brukes på gammelt matriell)

- ☐ Etiketter, 48 stk. kr. 30,-

HEFTER, BØKER, TRYKKSAKER

- ☐ Bitch eller Martyr – økonomisk overlevelsesguide for kvinner -- kr. 225,- inkl. porto
- ☐ Mosaikk, Helene Freilem Klingberg kr. 125,-
- ☐ Hold drømmen levende, Helene Freilem Klingberg kr. 130,-
- ☐ Hulter til bulter, Bente Nygård kr. 80,-
- ☐ Gøy på landet, Anne Enger kr. 95,-
- ☐ Bok, M. Bolstad: "...og rommene var så tomme at musene gikk med sørgeslør" kr. 80,-
- ☐ Bok, M. Bolstad: "...og rommene så ut som de var møblert med hjulvisp" kr. 80,-
- ☐ Sangbok (før kr. 75,-) Nå kr. 50,-
- ☐ Melodibok (før kr. 75,-) Nå kr. 50,-
- ☐ Vedtekter kr. 30,-
- ☐ Tillitskvinnemappen, hele kr. 150,- innhold kr. 90,- perm kr. 60,-
- ☐ Prinsippprogram inkl. studieplan kr. 55,-
- ☐ Årbok kr. 100,-

INFORMASJONSMATRIELL

- ☐ Tidligere numre av medlemsbladet: Gratis
- ☐ Hvem vi er, hva vi står for: Gratis
- ☐ Faktaark, internasjonalt utvalg: Gratis
- ☐ Faktaark, Miljø-og forbrukerutvalget: Gratis

ANNET MATRIELL FRA K&F

- ☐ Tillitskvinnebevis kr. 5,-
- ☐ Visittkort m/emblem i farger, 25 stk. kr. 100,-
- ☐ Plakat m/emblem 50x65 cm. kr. 30,-
- ☐ Abonnement på Sentral-og Landsstyrepptokoller (pr.år) kr. 250,-
- ☐ Gaveabonnement: Kvinner & Familie (pr. år) kr. 150,-
- ☐ Armbind Morgenfugl kr. 30,-
- ☐ Klistremerker Morgenfugl kr. 75,- for 50 stk.
- ☐ Kort m/emblem kr. 5,- pr. stk. konvolutt kr. 5,- pr. stk.

TILBUD

- ☐ Terrakottabilde, stor kr. 60,- medium kr. 45,- liten kr. 25,-

Frakt kommer i tillegg på alle bestillinger. Ja, vennligst send meg de varene jeg har krysset av.

Navn/lag:

.....

Adresse:

.....

Postnr./-sted:

.....

Vi ber om å motta materiellet innen:

Kupongen sendes:

Norges Kvinne- og Familieforbund
Akersgt. 16,
0158 Oslo

Tlf.: 22 47 83 80

Fax: 22 47 83 99

E-post: post@kvinnerogfamilie.no

For å gi Norges Kvinne- og Familieforbunds medlemmer en full oversikt over hvem som sitter i sentralstyret, landsstyret og sentrale komiteer og utvalg, bringer vi her en liste over K&Fs tillitskvinner.

SENTRALSTYRET

Forbundsleder

Ann-Louis Nordstrand
Bregnevn. 15, 3142 Vestskogen
Tlf. 33 32 39 34 (p/a), 915 94 612 (m)
E-post: ann-louis@kvinnerogfamilie.no

1. Nestleder

Toril S.Gravdal
Kirkerudlia 6E, 1339 Vøyenenga
Tlf. 67 15 34 10 (p), 41 32 39 43 (m)
E-post: toril@kvinnerogfamilie.no

2. Nestleder

Odlaug Lysø Kleven
Ekkilsøy, 6530 Averøy
Tlf. 71 51 14 28 (p), 71 51 44 15 (**)
482 67 882 (m)
E-post: odlaug@kvinnerogfamilie.no

Medlem

Randi Røe
8250 Rognan
Tlf. 75 68 21 95 (a)
E-post: randi.roe@sbnett.no

Medlem

Gunn Evjen
Evjen, 8056 Saltstraumen
Tlf. 94 83 11 12 (m)
E-post: vikevjen@msn.com

Medlem

Eldbjørg Gunnarson
Morvikbrekkene 31, 5124 Morvik
Tlf. 55531194 (P), 55582970 (a)
Tlf. 97 98 37 91 (m)
E-post: eldbjorg.gunnarson@aksis.uib.no

Medlem

Grete Nordbæk
Grønlandsgutua 10, 2408 Elverum
Tlf. 62 41 30 80 (p), 97 06 10 98 (m)
E-post: greno10@online.no

1. Varamedlem

Edel Mikkelsen
Flotmyrgaten 149, 5527 Haugesund
Tlf. 52 73 70 67 (p), 906 27 735 (m)
E-post: emikk@online.no

2. Varamedlem

Bjarnhild Hodneland
Torvli 7, 5122 Morvik
Tlf. 55 18 64 93 (p), 92 89 31 55 (m)
E-post: bhodneland@gmail.com

KRETSLEDERE

Akershus

Toril Ekeli
Løkkeveien 36, 1368 Stabekk
Tlf. 67 12 56 78 (p), 988 44 123 (m)
E-post: toril.ekeli@c2i.net

Aust-Agder

Else Angeltveit
Lille Heimdal, 4760 Birkeland
Tlf. 37 27 86 88 (p), 95 09 81 00 (m)
E-post: else.angeltveit@online.no

Bergen/Midthordland

Kari Lahn Knudsen
Håsteinsgt. 30, 5163 Laksevåg
Tlf. 55 34 42 18 (p)
E-post: kariknu@online.no

Finnmark

Randi Mietinen
Kvartsveien 1B, 9800 Vadsø
Tlf. 78 95 30 21 (p)
E-post: randi@mietinen.com

Hedmark

Anne Lise Bryhn
Mogopveien 23, 2409 Elverum
Tlf. 62 41 70 53
E-post: al.bryhn@tele2.no

Hordaland

Torill Handal
Fossvn. 20, 5630 Strandebarm
Tlf. 56 55 94 92
E-post: torillhandal@hotmail.com

Hålogaland

Ann-Kristin Evjen
Evjen, 8056 Saltstraumen
Tlf. 75 58 79 57 (p), 90 06 66 57 (m)
E-post: annevjen@online.no

Nedre Buskerud

Laila Nordby
Spinnerisletta 95, 3057 Drammen
31 90 28 12 (p*), 41 63 60 84 (m)
E-post: laila_nordby@c2i.net

Nordland

Aslaug Søltnes
Nordlysvn. 35, 8400 Sortland
Tlf. 76 12 10 41 (p)
E-post: asoelsne@online.no

Nordmøre

Anne-Lise Johnsen
6494 Vevang
Tlf. 71 29 81 56 (p), 71 29 61 84 (a), 71 29 60 70 (**)
E-post: anne-lise@eideprestegjeld.no

Nord-Trøndelag

Anne M. Eggestøl
Langbakken 6, 7800 Namsos
Tlf. 74 27 38 43 (p), 74 21 73 60 (a)
E-post: anne.eggestol@ntebb.no

Oppland

Wenche Rolstad
Skarimoen 32, 2760 Brandbu
Tlf. 40 24 48 96 (m), 61 33 41 18 (*)
E-post: rolstad2@online.no

Oslo

Elisabeth Stubergh Nielsen
Basaltveien 53, 1359 Eiksmarka
Tlf. 67 14 52 43 (p), 90 04 17 47 (m)
E-post: elistuni@online.no

Rogaland

Gunnvor Saue
Valbergåsen 8, 4250 Kopervik
Tlf. 52 85 19 03 (p), 45 61 45 41 (m)
E-post: gunnvor@saue.no

Sogn og Fjordane

Sonja Kjølraug
Holteigveien 17, 6854 Kaupanger
Tlf. 57 67 82 29 (p), 97 57 59 71 (m)
E-post: sonja@kjoelraug.com

Sunnmøre og Romsdal

Vigdis Løseth
Groven, 6440 Elnesvågen
Tlf. 71 26 22 32 (p), 71 24 28 73 (a), 91 59 05 73 (m)
E-post: vigdis.loseth@adsl.no

Sør-Trøndelag

Kari Aagesen
Leiv Eriksonsvei 35, 7040 Trondheim
Tlf. 73 92 08 68 (p)
E-post: kj-aages@online.no

Telemark

Svanhild Haugen
Lundsåsen 22, 3719 Skien
Tlf. 35 54 21 78 (p)
E-post: svanhild_haugen@hotmail.com

Adresser

Troms

Wenche Hoel
Vollstad, 9419 Sørvik
Tlf. 91 16 34 49 (m)
E-post: ho-ket@tele2.no

Vest-Agder

Eva Ousbey
Nesevn. 38, 4514 Mandal
Tlf. 38 26 58 00 (p)
E-post: ousbey@online.no

Vestfold

Eva Sæther
Kreklingeveien 1, 3151 Tolvsrød
Tlf. 33 32 55 45
E-post: eva-sa@online.no

Østfold

Sølvi Skram Vedø
Briskeveien 11, 1712 Grålum
Tlf. 69 14 00 12 (p), 22 48 57 26 (a)
E-post: ssvedoe@online.no

Øvre Buskerud

Bente Kaugerud
3359 Eggedal
Tlf. 32 71 47 84 (p)*, 41 43 01 20 (m)
E-post: bkkaug@online.no

KOMITEER OG SENTRALE UTVALG

Finanskomiteen

Tone Holene (leder)
Bjørkveien 18, 1816 Skiptvet
Tlf. 69 80 90 07 (p), 24 14 11 53 (a)
E-post: i.holene@c2i.net

Vedtektskomiteen

Kari Johnsen (leder)
Postboks 49, 5373 Klokkevik
Tlf. 56 33 92 43 (p)
E-post: kari.hans@online.no

Valgkomiteen

Vera Welle (leder)
Presthølvn. 7, 4580 Lyngdal
Tlf. 38 34 50 63 (p), 38 33 42 75 (a),
977 29 703 (m)
E-post: vwelle@online.no

Prinsippprogramkomiteen

Vigdis Løseth (leder)
Groven, 6440 Elnesvågen
Tlf. 71 26 22 32 (p), 71 24 28 73 (a)
E-post: vigdis.loseth@adsl.no

Miljø- og forbrukerutvalget

Wenche Berg Stuenes (leder)
6453 Kleive
Tlf. 71 24 23 98 (p)
E-post: wstuenes@online.no

Internasjonalt utvalg

Kristin Hansen (leder)
Ospev. 3, 6854 Kaupanger
57678530 (p), 90564730 (m)
E-post: kristin.hansen@eninvest.net

Anne Marit Hovstad (prosjektleder)
Fjæreveien 161, 4885 Grimstad
Tlf. 37 04 14 48 (a), 95 87 79 09 (m)
E-post: annemarit@hovstad.com

Beredskapsutvalget

Anne-Sophie Bondeson (leder)
Grindveien 4, 1640 Råde
Tlf. 69 28 45 32 (p), 95 89 87 11 (m)
E-post: bondeson@frisurf.no

Nordens Kvinneforbund

Vera Welle
Presthølvn. 7, 4580 Lyngdal
Tlf. 38 34 50 63 (p), 38 33 42 75 (a),
977 29 703 (m)
E-post: vwelle@online.no

Håndverkstedet for barn og unge

Randi Sjursen Lønning (leder)
Lønning 1, 5443 Bømlo
Tlf. 53 42 43 51
E-post: hengrik@hengrik.no

Populus - studieforbundet folkeopplysning

Pb 440 Sentrum, 0301 Oslo
Tlf. 24 14 11 50
E-post: populus@populus.no

Sekretariatet

Akersgt. 16
0158 Oslo
Tlf. 22 47 83 80
Faks: 22 47 83 99
E-post: post@kvinnerogfamilie.no
www.kvinnerogfamilie.no

*"Livet bringer en endeløs rekke av muligheter til å
vise omsorg. Gå ikke glipp av en eneste av dem."*

(Stuart og Linda Macfarlane)

B Returadresse:
Norges Kvinne- og Familieforbund
c/o Mereo
Storgaten 2A, 4876 GRIMSTAD

B-Economique
NORGE

Gode grunner til å velge Norges Kvinne- og Familieforbund

- en partipolitisk uavhengig organisasjon med 6500 medlemmer

VI HAR FIRE HOVEDSATSNINGSOMRÅDER:

Kvinnepolitikk
Familiepolitikk
Miljø- og forbrukerpolitikk
Internasjonalt samarbeid

BARNEHAGER, PARKER OG HÅNDVERKSTEDER

Våre 23 kretser og nær 400 lokallag driver nettverkstiltak over hele landet. Du kan alltid nå oss på telefon, faks, e-post og Internett. Visste du at vi driver 300 barnehager, parker og håndverksteder for barn og unge (HFBU) over hele landet?

NORDENS KVINNEFORBUND

Kvinne- og Familieforbundet er tilsluttet Nordens Kvinneforbund med omtrent 100.000 medlemmer.

Vi er også medlem av Associated Country Women of the World (ACWW) med 11 millioner medlemmer i 60 land. ACWW er tilknyttet FN.

INTERNASJONALT PROSJEKTARBEID

Internasjonalt prosjektarbeid for å bedre kvinners levekår over hele verden, er viktige arbeidsoppgaver for forbundets tillitsvalgte i Internasjonalt utvalg.

Forbundet er tilsluttet FOKUS, et kompetanse- og ressurscenter i internasjonale kvinnespørsmål med omtrent 250.000 medlemmer i Norge.

OMSORG FOR BARN OG ELDRE

Vi er opptatt av kvinnepolitikk, familiepolitikk, gode oppvekstvilkår for barn og unge, gode skoler, barnehager, skolefritidsordning (SFO) og kontantstøtteordningen. Vi vil ha et likeverdig skoletilbud i hele landet, et regelverk som sikrer arbeidsmiljølov for barn og en minimumsstandard ved skolene. Vi ønsker varierte omsorgsløsninger for våre eldre og syke, med et allsidig velfungerende kommunalt helsetilbud til eldre og pleietrengende, gode hjemmebaserte omsorgstjenester, institusjoner og omsorgsboliger.

FORBRUKERSAKER

Norges Kvinne- og Familieforbund er landets største private forbrukerorganisasjon.

Familien som forbruker er i fokus. Videre merking av matvarer og matvaresikkerhet.

Barn og medier, bekjempelse av medie vold, ernærings spørsmål i hjem og skole, er også prioriterte saker. Vi vil fortsette å rette søkelyset mot kvaliteten på offentlige tjenester og påse at våre medlemmer blir ivaretatt på beste måte

www.kvinnerogfamilie.no